

ÉLETFÁK világában

címmel tudósítunk
lapunk 11–13. oldalán
a kistelepülési kiútkeresők
második

alsómocsoládi konferenciájáról,
amelyen két releváns
országos önkormányzati szövetség
(a KÖSZ és a TÖOSZ)
elnöki szinten képviseltette magát.
A tudósító szerint az egész ország
kiútkeresésre szorul,
de a kiutat fellelheti,
hiszen élet sarjadhat
egy halott fa teteméből is.

KARCOK 5

Egyetlen szóra se érdemesítette a sajtó, hogy a parlament tavalyi utolsó ülésnapján az ellenzéki oldal tartózkodása miatt nem kapta meg egy roppant ésszerű törvénymódosítási indítvány a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatát, azaz az Országgyűlés a többség akarata ellenére nem foltozott be egy – a kormány, az alkotmányügyi bizottság és a TÖOSZ által is nyilvánvalónak tartott – joghézagot. Ezenkívül egy ötvenlelkes, meg egy csaknem ezer lakosú, de egymással – mindössze 270 méternyi, közējük ékelődő terület miatt – nem határos település képviselő-testülete – a közigazgatási hatóság álláspontját nem respektálva – idén január elsejétől körjegyzőséget alakított, s a jogszabály bírósági értelmezésére vár. *Néhány méter joghézag* című írásunkat az 5. oldalon olvashatják.

MINDENNAPOK 18

Megleszünk valahogy. Hetvenhárom páciens szomszédfalubeli háziorvosi ellátása után hazatérve ezzel a két szóval összegezte egy ukrán határ menti aprófalú, Brüsszelben is jártas, társadalmi megbízatású polgármestere települése idei kilátásait. Munkatársunk ebben a négyszázlelkes községben találkozott boldog cigányokkal is. *Méltó a bárány* című képes riportját a 18–20. oldalon fellapozhatják.

POSTAPARTNER PROGRAM

A Magyar Posta a Postapartner hálózat kibővítését hirdette meg 2007. októberben. A Postapartner Program keretében postai szolgáltatás ellátására vállalkozók és önkormányzatok pályázhatnak közbeszerzési pályázat keretében. Jelenleg is háromszáz postapartner vállalkozó végez országszerte postai tevékenységet kistérségeken a helyi lakosság legnagyobb melegezésére, a lokális igényeket tökéletesen kielégítve. Ugyanakkor az európai posták gyakorlata is visszaigazolja a vállalkozói posták hatékonyságát és eredményességét. A nemzetközi példák jól mutatják, hogy akár élelmiszerkereskedésekben, kávéházakban, kis üzletekben vagy önkormányzati hivatalokban is működhet sikeresen postai szolgáltatóhely.

HOGYAN LEHET POSTAPARTNERRÉ VÁLNI?

Megfelelő ügyfélter és a postai feladatokhoz szükséges technikai háttér, megbízható személyzet, köztük legalább egy postai végzettséggel vagy gyakorlattal rendelkező alkalmazott. A feltételekről a www.posta.hu/postapartner weboldalon tájékozódhat. Ez a befektetés. Ehhez a Magyar Fejlesztési Bank kedvezményes hitelkonstrukciót kínál, továbbá munkaerő-piaci programok is kapcsolódnak bértámogatás, átképzési költségtérítés formájában.

HOL LEHET POSTAPARTNERNEK JELENTKEZNI?

A meghirdetésre kerülő postákra közbeszerzési eljárás keretében lehet pályázni. A közbeszerzés több ütemben zajlik. Az aktuális pályázatok hirdetménye és az érintett megyék, települések listája letölthető a www.posta.hu/postapartner weboldalon.

Németország

Ausztria

Skócia

Svájc

Támogatási lehetőségek

Hitellehetőségek a Magyar Fejlesztési Bank Rt.-től

- Új Magyarország Önkormányzati Infrastruktúrafejlesztési Hitelprogram
- Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram
- Pályamódosító Hitelprogram

Munkaerő-piaci programok

- Bérköltség-támogatás azon önkormányzatoknak és cégeknek, amelyek postai szolgáltatások nyújtására vállalkoznak
- Képzés és foglalkoztatásból eredő költségek arányos megtérítése a postai dolgozók átképzést követő határozatlan idejű foglalkoztatása esetén
- Önfoglalkoztatóvá válás támogatása postai szolgáltatás nyújtása vagy egyéb vállalkozás indítása esetén

Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)

- A TÖOSZ információadással és a pályázatírással segíti a pályázni kívánó önkormányzatokat.

KISOSZ Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége

- A KISOSZ információadással és akár ingyenes pályázatírással nyújt segítséget minden érdeklődőnek, pályázónak, nem KISOSZ tagoknak is.

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a területi kamarák

- Minden érdeklődőnek ingyenesen információt ad, igény esetén megbízható pályázatíró céget, szakértőt is kijánl. Szolgáltatásait nem kamarai tagok is igénybe vehetik.

A Települési Önkormányzatok
Országos Szövetségének
folyóirata

XVIII. évfolyam, 1. szám
2008. január
Ára: 480 forint

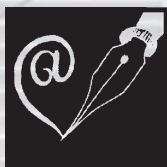
Alapító főszerkesztő: *Aczél Gábor*
Kiadja: az ÖNkorPress Kiadó Kft.
1136 Budapest, Hegedűs Gyula u. 23.
Felelős kiadó: *Csiky Ildikó*
Felelős vezető: *Zongor Gábor*,
a TÖOSZ főtítkára
e-mail: toosz@toosz.hu
cím: 1067 Budapest, Teréz körút 23.
telefon/fax: 06 (1) 322-7407
Előkészítés: Szerif Kiadói Kft.
Nyomda: CREW Nyomdaipari Kft.
ISSN 1218-6422

CSATLAKOZÁSOK

Európai kisvárosok hálózata 4

KARCOK

Néhány méter joghézag 5

FEJLESZTÉSEK

Mit tesz a BITESZ 6
Eleink építették 7

MINDENNAPOK

Életfák világában 11
Jövőképes közösségek 12
Nem térkép e táj 13
Méltó a bárány 18
Nagyon vagyon 21
Hírszóró 29
Szülői alapítvány az iskoláért 29
Vajszló várossá válna (megint) 30
Második lett a makói magazin 30
Sicvlicidivm 30

Hat ország önkormányzati szövetségeinek képviselői – köztük Magyarországról a KÖÖÉSZ elnöke, dr. Sütő László és a TÖOSZ társelnöke, Galuska László – döntöttek tavaly a franciaországi Bordeaux városában, hogy létrehozzák a kisvárosok európai hálózatát, s csatlakozásra kérik fel az Európai Unió tagállamainak hasonló szervezeteit. Galuska László, Nyékládháza polgármestere előadásában elengedhetetlennek vélelmezte, hogy az unión belül a kisvárosi életforma megőrzése is fontos cél legyen, hogy a születendő hálózatban a kisvárosi együttműködés az európai identitást erősítse, s hogy a hálózat tagjai a más típusú önkormányzatokkal és önkormányzati szervezetekkel egyszersmind partnerségre törekedjenek. A Francia Kisvárosok Szövetsége által kezdeményezett találkozó résztvevői közös nyilatkozatba foglalták az európai uniós kisvárosok hálózatának megalakítását szolgáló projekt passzusait. Ezekből – Krausz Veronika, a TÖOSZ nemzetközi titkárának fordítása alapján – az alábbiakban közlünk részleteket.

EURÓPAI KISVÁROSOK HÁLÓZATA

A kisvárosok nem kívánnak áldozatul esni a globalizációnak, valamint a nagyvárosok elterjedésének az Európai Unióban. Meg kívánják erősíteni identitásukat és területeiket az igényeikhez igazított politikai, jogi keretek között, határozott földrajzi és politikai szerepre törekszenek a nagyvárosok és falvak viszonylatában, s kiegyensúlyozott területfejlesztési politikát szorgalmaznak.

Egyensúlyi és fejlesztési szempontokként a kisvárosok minden európai uniós országban történelmi múltjuk van. Méretük miatt a lakosság igényeinek felmérésére különösen alkalmasak, a lakossághoz közeli tevékenységek hatékonyságához a lehető legjobb adottságokkal rendelkeznek.

A kisvárosok azok, amelyeknek a leggyakrabban kell ellátniuk, felvállalniuk olyan feladatokat, amelyek meghaladják a pénzügyi kereteiket, hogy a regionális, orszá-

gos és európai szinten meghatározott kötelezettségeiknek eleget tehessenek. Ez az oka annak, hogy az európai uniós támogatásokból részesülhetnek, amelyeknek jelentőségét mindenkinél jobban értékelik, mint a területi kohézió fenntartásának és fejlesztésének fontos eszközeit.

A bordeaux-i találkozó résztvevői megerősítik annak szükségességét, hogy az európai uniós alapok felhasználása ne térhessen el a kezdetekben meghatározott céloktól, s elsősorban a területfejlesztés, és a területi kohézió eszköze legyen.

A kisvárosoknak képeseknek kell lenni a gazdasági koncentrációs folyamatokkal való megbirkózásra, teljes mértékben részt kell venniük a versenyképességet, és innovációt fokozó fejlesztési projekteken.

A bordeaux-i találkozó résztvevői emlékeztetnek arra, hogy a he-

lyi szinten alkalmazandó normák többsége a közösségi jogból ered. Elengedhetetlen tehát a kisvárosi önkormányzatok erőteljesebb részvétele a közösségi normákról kialakítandó döntésekbe. Ez különösen igaz a környezetvédelmi és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos politikára vonatkozó szabályozási javaslatokra, mivel ezek elsődleges és kiemelkedő jelentőséggel bírnak az európai önkormányzatok számára.

A legjobb lakossági szolgáltatások nyújtása – az általános igények, közjó figyelembevételével – a kisvárosok legfontosabb feladata. Ebben a tekintetben a résztvevők megerősítik annak szükségességét, hogy a közszolgáltatások keretei európai szinten kerüljenek meghatározásra az általános érdekek védelméért, valamint annak okából, hogy a szabad önkormányzás és a szabad piac elvei összhangba kerülhessenek egymással.

A lakossághoz közeli önkormányzatokként a kisvárosok legaktívabb közvetítői a közös európai értékeknek. Az Európai Bizottság által kezdeményezett testvérvárosi politika hozzájárult az európai uniós városok közötti szolidaritás kifejlődéséhez. E politika folytatásaként, a kisvárosok további lépéseket tesznek a létező együttműködések megerősítésért, és az újak kialakításáért.

Ennek megfelelően az európai kisvárosok első találkozásán a résztvevők létrehozzák az Európai Kisvárosok Hálózatát. E hálózat célja tapasztalatcsere fórumként hozzájárulni az európai kisvárosok közötti létező szolidaritás erősítéséhez, valamint a kisvárosok európai döntési folyamatokban való részvételéhez szükséges kapacitások kifejlesztéséhez.

Az első aláírók felkéri az európai uniós kisvárosok választottjait, hogy írják alá ezt nyilatkozatot, és ezáltal csatlakozzanak a hálózathoz, amelyet az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Régiók Bizottsága figyelmébe ajánlanak.

K A R C O K

Aligha kell bárkinek is bizonygatni, hogy egyes jogszabályaink nem életszerűek, az- az meglehetősen távol vannak a mindennapi gyakorlattól. Így gyakran gáncsot vetnek az önkormányzatok – egyébként logikusnak tartott – ésszerű kezdeményezéseinek is.

Jelen példánk az Ötv. 39. § (1) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatos, amely szerint az ezernél kevesebb lakosú, a megyén belül egymással határos községek az igazgatási feladataik ellátására körjegyzőséget alakítanak és tartanak fenn.

Az elmúlt év közepén Kővágóörs és Salföld képviselő-testületei az „egymással határos” feltétel hiányának ismerete ellenére úgy döntöttek, hogy 2008. január elsejével körjegyzőséget alakítanak. Hiszen országosan és a megyében is számos példa van erre, és az ilyen körjegyzőségek az érintett települések kölcsönös megalapozására működnek.

Ráadásul az önkormányzati reform is célul tűzte ki a körjegyzőség-alakítás feltételeinek enyhítését.

Az előzetes támogatási nyilatkozatok után villámcsapásként érte a két önkormányzatot a Közép-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal Veszprém Megyei Kirendeltségének október 4-ei törvényességi felhívása, amely jogszabálysértőnek minősítette a testületek határozatát. Közben a parlament nem a szükséges kétharmados arányban szavazta meg, tehát az ellenzéki tartózkodás miatt nem fogadta el az említett paragrafus módosítását kezdeményező indítványt, amelyet a TÖOSZ is támogatott. Ennek ellenére a két képviselő-testület újabb határozattal megerősítette korábbi döntését.

A regionális közigazgatási hivatallal szembeni véleménykülönbségüket többek között azzal indokolták, hogy a körjegyzőség létrehozásának fő szabálya esetükben is érvényesül, mivel mindkét település lakossága ezernél kevesebb, és Salföld község polgárai, akik egyébként mindig is a Káli-medencéhez tartozónak vallották magukat, január elsejétől is helyben intézhetik ügyeiket.

A falu a XIX. század végétől a XX. század elejéig Kővágóörs anyakönyvi területéhez tartozott, a Kővágóörsön működő háziorvosi és védőnői szolgálat jelenlegi ellátási területe (Kővágóörs, Kékkút, Salföld) évtizedek óta változatlan.

Mindemellett a körjegyzőség kialakítása a mindössze ötven lelkes Salföld önkormányzata számára 8 millió forint megtakarítást eredményezne.

Lenne megoldás a közös közigazgatási határ kialakítására is, mivel a két községet csak 270 méter távolság választja el egymástól. Kővágóörs képviselő-testülete ennek érdekében Kékkút községgel területcserét kezdeményezett, ugyanakkora nagyságú ingatlant ajánlott fel szomszédai számára.

Az ez ügyben folytatott tárgyalások azonban egyelőre nem vezettek eredményre.

A közigazgatási szervezet pedig a részletes indoklás ellenére bíróságon támadta meg a két testület újabb határozatát.

Kővágóörs és Salföld önkormányzata viszont kitart eredeti szándéka mellett, együttes döntésük alapján 2008. január elsejével *dr. Verbovszki Valéria* a két község körjegyzőjeként kezdte meg munkáját.

Juhász Ferenc

Simonné Vitányi Mónika salföldi és *Molnár József* kővágóörsi polgármester 2007. december 4-én kelt levelükben arra kérték Molnár Gyulát, a TÖOSZ elnökét, hogy a községek körjegyzőségének kialakítását akadályozó jogszabály módosítását a parlamentben támogassa. *Molnár Gyula* a felkérésre 2007. december 17-én válaszolt. Megírta, hogy az ország egyes megyéiben – az adott közigazgatási hivatal tudtával – egymással nem határos települések is működtetnek körjegyzőségeket. A jelenlegi informatikai és közlekedési feltételek mellett ésszerűtlennek és idejétmúltnak minősítette a jelenlegi törvényi szabályozást, amely a települések földrajzi közös határát szabja a körjegyzőség alapításának feltételéül.

Ezért – tette hozzá – a TÖOSZ elnöksége 2007. június 20-ai ülésén már tárgyalta a térségi települések körjegyzőség alakítására vonatkozó törvény-módosítási kezdeményezést, egyetérté-

sét fejezte ki az abban foglaltakkal, valamint támogatta azt a javaslatot, hogy az ezernél kevesebb lakosú, a megyén belül egymáshoz közel fekvő községek polgármesteri hivatal fenntartására körjegyzőséget alakíthassanak. A javaslat indokolása szerint a legkisebb települések lakóit is megilletik a magas színvonalú közigazgatási szolgáltatások. Emellett ésszerű gazdálkodási szempontok is indokolják a körjegyzőségek rendszerének továbbfejlesztését, azaz a körjegyzőségek létrehozását akadályozó jogszabályi feltételek enyhítését. A törvényjavaslat kidolgozásának alapjául szolgáló modellkísérletek alátámasztották, hogy az ezer lélekszám alatti települések nem képesek önállóan szakszerűen, hatékonyan működtetni a hivatalt.

A válaszlevél tartalmazza, hogy a TÖOSZ az erre vonatkozó elnökségi határozatát eljuttatta a parlament elnökének. Molnár Gyula megemlítette

még, hogy a TÖOSZ elnöksége 2007. november 20-ai ülésén megerősítette korábbi álláspontját, tekintettel arra, hogy a tervezett jogszabályi módosítás teljes mértékben illeszkedik a megkezdett reformfolyamatba, illetőleg azt erősíti.

Nem a TÖOSZ-on és nem is a kormánypártokon múltott, hogy a módosítási javaslat nem kapta meg a szükséges kétharmados többséget.

A nem elfogadott módosító indítvány alapján az ezernél kevesebb lakosú megyén belüli olyan települések, amelyek közigazgatási területét csak egy település közigazgatási területe választja el, az egymással határos településekhez hasonlóképpen körjegyzőséget alakíthattak volna. De alakíthatnak így is, hiszen még kérdés, hogy a nem módosított, de a körjegyzőség alakítását nem tiltó jogszabályt a bíróság miként értelmezi.

A. G.

Kilenc hónapos előkészítő szervezőmunka eredményeként 53 tagszervezet tavaly decemberben megalakította a Biomassza Termékpálya Szövetséget (BITESZ-t). Az alapítók elnöküknek dr. Nagy Sándort, a Regionális Fejlesztési Holding Zrt. igazgatóságának elnökét választották meg. Aki szövetségi vezetőként a fejlesztési politika által kiemelt jelentőségűnek tartott új civil egyesülés honlapján a BITESZ céljának, küldetésének meghatározására törekedett. Dolgozatából alább ismertetünk részleteket.

MIT TESZ A BITESZ

A világon mindenütt erőteljes törekvés tapasztalható a megújuló és megújítható energiák felhasználási arányának növelésére. E törekvés egyrészt annak a felismerésnek köszönhető, hogy a negyvenévenként megduplázódó energiafelhasználást nem leszünk képesek a fosszilis energiaforrásokkal fedezni, másrészt ezek ilyen ütemű felhasználásának növelése helyrehozhatatlan környezeti károsodásokat okoz. A megújuló energiaforrások alkalmazása szükségszerűség és lehetőség. Szükségszerűség, mert az energiafüggség csökkentése létérdeke Magyarországnak. És lehetőség, mert a biomassza felhasználása révén olyan feldolgozó iparág jön létre, amelynek alapanyagát kisebb részben mezőgazdasági termékek, nagyobb részben melléktermék, sőt nem egyszer ma még veszélyesnek minősített hulladékok képezik.

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben kiemelt jelentőséget kapott a megújuló energiák felhasználásán belül a biomassza energetikai célú hasznosítása, mivel adottságaink itt a legjobbak. Alapelv, hogy csakis olyan módszereket szabad alkalmazni, amelyek önmagukban helyileg sem károsítják a környezetet, az alkalmazás összesített energia-merlege pedig bizonyítottan pozitív.

Sokféle fejlesztés részben már megindult, részben elképzelés (projekt) szinten áll. Ez természetes, hiszen sokfélék a lehetőségek is. A probléma az, hogy ezek sokszor nincsenek összhangban egymással, és nem képeznek teljes, az előállítás

feltételeinek megteremtésétől a végfelhasználásig terjedő rendszereket.

Ez a felismerés vezérelt bennünket, amikor elhatároztuk egy olyan szövetség létrehozását, amely átfogja a biomassza energetikai felhasználásának teljes „termékpályáját”, illetve a termékpálya szereplőit a biológiai alapok biztosításától a végfelhasználóig. Törekvésünk eredményeként alakult meg 2007. december 5-én a Biomassza Termékpálya Szövetség.

A szövetség célja segíteni a Magyarországon területén megtermelhető, illetve keletkező biomassza élelmiszeripari és egyéb ipari célra nem hasznosított, illetve nem hasznosítható része lehető legnagyobb hányadának energiacélú felhasználását. Ez a törekvés összhangban áll Magyarország érdekeivel, az Európai Unió céljaival és alapvető jelentőségű a magyar agrárium és a vidéki térségek jövője szempontjából.

A szövetség – civil szakmai szervezatként – a lehető legnagyobb mértékben szándékozik közreműködni az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program megvalósításában.

Az alapítók között megtalálhatók a mezőgazdasági és egyéb biomasszával rendelkező termelők mellett a témában érdekelt tudományos kutatóintézetek, a technikai ellátó (eszközforgalmazó) szervezetek, és a mezőgazda (MOSZ, MAGOSZ, AGRÁRKAMARA). Végfelhasználóként a szövetség alapító tagja a Magyar Villamosművek is. A Regionális

Fejlesztési Holding mellett a Magyar Fejlesztési Bank alapítóként, a korábban létrejött egy-egy részterületet átfogó szerveződések közül több is (ÖKOLAND, Zöldolaj, Biomassza társaság) – felismerve az egységes koordináció szükségességét – csatlakozott a szövetséghez.

A szövetség a biomassza energetikai célú felhasználását az eredményes módszerek terjesztése; az integrációk létrejöttének segítése; a fejlesztési projektek generálása; forráskoordináció; a termékpálya szereplői közötti érdek egyeztetés; a partnerkapcsolatok kialakításának segítése; a nemzetközi tapasztalatok, módszerek megismertetése; az információk begyűjtése, feldolgozása révén támogatja. A legszorosabban kíván együttműködni minden érdekelt kormányzati szervvel. Az együttműködés keretében szándékozik hozzájárulni ahhoz, hogy a céljai megvalósítását szolgáló jogszabályok születhessenek.

A szövetség nyílt szakmai civil szervezet. Tagjai sorába várja azokat

- a mező- és erdőgazdasági termelőket, ipari szolgáltatókat, amelyek működési területükön (hő és/vagy villamos) energia előállításra, illetve energiaforrásként előállításra alkalmas fő- vagy mellékterméket állítanak elő;
- a vállalkozásokat, amelyek a biomasszát energetikai célra feldolgozzák, s amelyek a biomasszából nyert energiát, vagy energiaforrásokat forgalomba hozzák;
- a kutatással, innovációval foglalkozó intézeteket és egyéb tudásközpontokat, amelyek kutatásaikkal a biomassza termelés biológiai gazdaságos alapjainak előállítását, az alapanyag termelésének és feldolgozásának hatékonyságát szolgálják;
- az eszközforgalmazókat (eszközgyártókat), amelyek a biomassza komplex hasznosításához szükséges termelő és logisztikai eszközöket biztosítják;
- a szervezeteket, egyesületeket, szövetségeket, amelyek a fenti célok bármelyikével foglalkozó természetes, vagy jogi személyek tevékenységének összefogására, és/vagy érdekeinek képviseletére szerveződtek, és tevékenységükkel hozzá kívánnak járulni az energiafüggségünk csökkentéséhez, a környezetünk védelméhez, az élhetőbb vidék megteremtéséhez.

ELEINK ÉPÍTETTÉK

A Duna Gibraltárja

Az Osztrák–Magyar Monarchia évtizedeiben a Duna Gibraltárjának nevezett erődrendszer helyszínének stratégiai jelentőségét már az ókorban felismerték. A rómaiak az itteni gázlót várral védték, ennek pusztulása, a magyarok honfoglalása után készült el az úgynevezett Öregvár, amely fokozatosan nyerte el végleges formáját, és a XVI. században a magyarországi végvárrendszer elemévé vált. Az erődrendszer mai állapotát a XIX. századi nagyszabású átépítések során nyerte el. Az építkezést – a napóleoni háborúk tapasztalatai nyomán – az osztrák császári udvar rendelte meg; a birodalom védelméért felelős katonai vezetők olyan helyet kerestek, ahová a hadsereg visszavonulhatott, hogy feltöltsék és újjászervezzék sorait. Az építés 1809-ben kezdődött és 1877-ig tartott.

A mai Dél-Komárom területén áll a Csillag erőd, az Igmándi erőd, valamint az erődrendszer leghatalmasabb és legimpozánsabb tagjaként a Monostori erőd, amelyek a XIX. századi közép-európai erődépítészet legmagasabb színvonalát képviselik. A komáromi-komarnói erődök az osztrák, az olasz, a magyar, a szlovák és más nemzetiségű tervezők-építők, az itt kiképzett magyar honvédek, majd a szinte rabként itt szolgált szovjet katonák mellett, lengyel menekültek, valamint az átmenetileg itt állomásozó zsidó és cigány deportáltak emlékét is őrzik. A kor hadászati tudományának, katonai építészeti ismereteit magas fokon megtestesítő együttes kiképző bázis volt a két világháború között, majd túlélte azt is, hogy a szovjet csapatok az erődben Közép-Európa legnagyobb fegyverraktárát alakították ki. A szovjet csapatok kivonulása után a Monostori erődöt műemlékké nyilvánították, 1991-ben öt tulajdonosa (két minisztérium, a Kincstári Vagyongazgató-

ság, a megyei és városi önkormányzat) megalakította a Monostori Erőd Kht.-t.

A történelmi erődrendszer nyolcadik éve szerepel különösen Magyarország és Szlovákia lehetséges világörökség-jelölti listáján, majd az EU-hoz történt csatlakozás után közös tervek születtek, hogy a védelmi rendszer XIX. századi állapotát bemutassák. Az emlékek témákat és szellemi töltést kínálnak az erődök újrahasznosításához. Mivel épületeiket a XX. század harci cselekményei elkerülték, különösen alkalmasak a Duna mentén élő népek közös történelmének és kultúrájának megjelenítésére, hozzájárulva e népek immár az Európai Unión belüli történelmi megbékéléséhez.

A megyei és a városi önkormányzat támogatásával, pályázatok segítségével, a kapcsolatrendszerek széles körű szervezésével és igénybevételével 2000 óta folynak a Monostori erőd kulturális, turisztikai és idegenforgalmi fejlesztései: kiépült az utcacsatlakozás az 1-es főútról, parkolókat alakítottak ki, a Dunán az erődbejáratnál hajókikötő létesült, megnyílt a Kenyermúzeum, restaurálták a lőoktatóterem falképeit, informatikai hálózat, színpad és kiállító terem létesült; nyaranta népszerű hadtörténelmi programokat rendeznek.

A világörökség tervpályázat elkészítésére 30 millió forintot nyertek. Ebben szerepel, hogy a Csillagerőd és az Öregvár közötti komposztkötetés lesz, a kerékpárúton is jelölik az erődökhöz jutási irányokat. Miután a magyar oldal erődelemei nincsenek egymással összekötésben, itt fémkatonák segítik majd az egyik helyszínről a másikra jutást.

A műemléki védettség és a felújítás mellett mindegyik erődrészt önálló térként, befogadó közegként definiálják a hasznosítást végző szervezetek. Az építmények különbö-

Az erőd egésze

Erőd részlet

Koncert

Egy ágyú

Performance

Tárlat

ző (vendéglátó, szórakoztató, tudományos, kutatóhely stb.) funkcióinak kialakításához és működtetéséhez közforrások mellett – a külső területeken – befektetők és mecénások segítségével is igénybe veszik. Az erődrendszert a szlovák és a magyar kormányok tavaly terjesztették fel az UNESCO Világörökség Listájára.

Az erődrendszer közös jövőjénél fokozottan figyelnek arra, hogy a látnivalók, a programok ne versenytársai, hanem kiegészítői legyenek egymásnak. A következő évek látogatói már egy korabeli nosztalgiavonattal, egy korabeli vasútállomásra érkehetnek meg. Az autóbuszjáratokat az erőd és Komárom további látnivalói között megsokszorozzák. Pályáztak ifjúsági szálloda, kerékpáros bázis kialakítására, ahol a kölcsönzést, javítást is megoldják. A részben önkormányzati tulajdonú Monostori Erőd Kht. kiterjedt kapcsolatokat ápol Európa országainak hasonló katonai építményeivel, folyamatosan végzi a fejlesztési munkálatokat, hogy az idelátogató megismerkedhessen a terület történetével, katonáéletével, hadikultúrájával. Mostanra az erődök könnyen megközelíthetők a két állam által felújított hídon.

A komplex megújításért összefogó kormányzati és önkormányzati szereplők – tíz-tizenöt éves megújítási folyamat eredményeként – komplex, önfenntartó kulturális-, idegenforgalmi központtá és témaparkká, egy új régiós vonzerővé kívánják fejleszteni az erődrendszert. Ez az erődelemek funkcióinak és a kapcsolatoknak összehangolásával valósítható meg.

Az eddigi fejlesztések révén évente százezer látogatót fogadhatnak, a kiemelt projekt megvalósításával évente legalább félmillió látogató kulturált kiszolgálása válik lehetővé.

Legalábbis a projekt(csomag) legfőbb céljai közé tartozik a látogatószám évi 15–20 százalékos növekedése mellett is megoldani a várhatóan Világörökség-minősítést elnyerő műemlékerőd látogatóinak szakszerű és kulturált fogadását, ellátását, az erődműemlék és befogadott gyűjteményeinek biztonságos működtetését, továbbá e két cél megvalósulásának következményeként lehetővé tenni a vállalkozói fejlesztésekkel tervezett projektelemek (szálló, kemping, kikötő) megépítését, a minőségi környezet garantálásával, infrastruktúrafejlesztésekkel előkészíteni a további – közcélú – fejlesztéseket.

A várhatóan idén tavasszal kezdődő és 2010 tavaszáig tartó projekt rész megvalósítása révén mintegy 3600 négyzetméternyi épület műemléki rehabilitáció keretében újul meg, csaknem 70 közvetlen és további 100–150 közvetett új munkahely létesül a projektgazdánál, illetve további 200–300 turisztikai jellegű munkahely a környék (a város, a kistérség) további beruházásai révén.

Aczél Gábor, Hajós Anna

A múzeumok faluja

Egy 1910. évi felmérés szerint Álmosd település 2136 lakója 417 lakóházban élt. A házak közül csupán 21 épült kőből vagy téglából, s mindössze 34 háznak tettek kő vagy téglafundamentumot a vályogból vagy sárból készült falazata alá. A következő fél évszázadot mintha átaludták volna az álmosdiak: 1960-ban ugyancsak 21 kőből és téglából készült lakóépület volt a faluban. Ezek több mint felének mind az alapja, mind a fala vályog és sár, többségének döngölt földes volt a padlózata

is, amelyet időről időre lócitrom, vagyis lóürülék és agyagos sár keverékével mázoltak be és sárga homokkal szórtak fel. Az egyetlen lakószobához többnyire konyha, esetleg kamra tartozott. Három-, esetleg többszobás lakás mindössze tizennégy volt a faluban: az egykori nemesi kúriák.

Közéjük tartozik a Kölcseyek kúriája, a két Fráter-ház, a Chernel József udvarház, a Csanádi- és Balók-kúria, a Miskolczy-kúria, a Selmeczi- és Bay-kúria, Bihari Sámuel és Simándi Sándor nemesi háza. A klasszicista jellegű homlokzati díszítésű régi Fényes-kúriát a Chernel József kezdeményezésére létesült Kisedővő és Koldusápoló Intézet alakították át 1860-ban. Az egykor számos jeles esemény színteréül szolgáló Fráter-udvarház többszörösen átalakított épülete ma nyomdaként üzemel. A hatalmas parkban, 1876-ban épült Dravevszky-Horváth-kúria óriás kerek oszlopú tornác lábzatán fogazott vakolatdísz húzódik. A tornácra íves karú lépcső vezet. Az előkertben titokzatos, széles, boltozott pincelejáró. A szobákban a szép gipszstukkó csillárdíszek még őrzik a XIX. századi belső hangulatát.

Álmosdot ma sokan a múzeumok falujának nevezik.

Mucus Mihály két évszázados kovácsműhelye a megmaradt eredeti berendezéssel, szerszámokkal 1981 óta helyi védettség alatt álló népi ipari emlék, a kovácsmesterség múzeuma. Deszkaormán galambdúccal, hátul fedett lópatkoló tornáccal.

Az álmosdiak az országban elsőként 1922-ben állítottak emléket az első világháború hadszínterein elesett 101 falubeli katonának a református templom kertjében. A megye egyik legszebb első világháborús emlékműve két méter magas kőalapozaton, egy kertben ülő, kezében mirtuszággal, elvesztett kedvese tölgyfakoszorúval övezett katonacsákós fejfájára szelíden leroskadó fiatal nőalakot ábrázol. A műkö szobor készítője egy ismeretlen, a kortársak szerint olasz művész, aki Nagyváradon, 1917-ben, hadifogságban mintázta alkotását.

Hetven éve, hogy Álmosd képviselő-testülete Kölcsey Ferenc egykori lakóházának utcáját is a költőről nevezte el, az emlékházban éppen negyven éve az álmosdi csata emléket idéző, pincéjében az érmelléki szőlő- és borkultúrát bemutató néprajzi kiállítás nyílt, udvarházában kapott otthont a községi könyvtár. Az irodalmi zárandokhelyé lett épület azóta is számos nagyszabású ünnepség színhelye volt, kertjében 1975-ben avatták fel Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész süttői mészkőből faragott, Kölcsey Ferencről készített mellszobrát, a költő születésének kétszázadik évfordulója 1990. augusztus 8. óta a ház egy megújult Kölcsey-emlékkiállítás színhelye. A falu Kölcsey vonatkozású emlékeinek sorában fontos helye van az 1990-ben műemlékké nyilvánított Miskolczy-kúriának, ahol az 1860-as évektől

Az álmosdi csata emlékműve

Nádttetős, szakalábas, tornács ház

1944-ig őrizték a költő 1834-ben Pozsonyban írott, 138 évig lappangó, 1972-ben Bakonszegen fellelt, a szakirodalomban ismeretlen, s utóbb a debreceni Déri Múzeum Irodalmi Múzeumának birtokába került végrendeletét. A visszafogott homlokzatú klasszicista kúria 1802-ben épült. A külsőleg felújított, belsőleg erőteljesen átalakított épület parkjában még áll a négylakásos egykori cselédház is, amelyben mind-egyik családnak egy-egy szoba-konyha-kamrás lakása volt. Megmaradt az egykori hatalmas jégverem, s néhány gazdasági épület. Az egykori park területe mára három hektárra csökkent, de még jó néhány növényritkaság megtalálható benne: hatalmas vörös tölgyek, kislevelű hársak, vasa, kolorádófenyő és a sima fenyő. Szinte egyedülálló, különleges látványossága az a hatalmas átmérőjű vadgesztenyefa, amelynek koronaágai legyökeresedtek. A Miskolczy család szép és nemes hagyományát őrzi az a hársfacsoport, amelynek egyes példányait a fiúgyermekek születésének örömeire ültettek. A hatalmassá terebélyesedett fák túléltek az utódokat, nem úgy, mint a kúria parkjában lévő sírkert márvány síremlékei: számos darabjuk az 1989-es rendszerváltást követő időben tűnt el, hogy újracsiszolva idegenek tetemei fölé kerülve hirdessék az élet mulandóságát. Néhány sírjelet, mentőakcióként az önkormányzat hozatott be az egykori tűzoltószertár udvarára. Az egyik művészi kivételű síremlék, a Bronzangyal, a Bay-kúria kertjében egy platánfa alatt talált menedéket.

A község főterén, a Bocskai téren 1934-ben, az álmosdi csata háromszázharmincadik évfordulóján helyezték el Nagy Sándor János hajdú szabadságharcos emlékművét. Az emlékkertben lévő kompozíció egy bronzból öntött főalakból és két-két, oldalt elhelyezett mellékalakból áll. A hajdú szabadságharc vezérének, Bocskai Istvánnak állít emléket az alatti általános iskola külső falán 1954-ben elhelyezett domborműves emléktábla. A rajta lévő bronz mellkép alkotója Estók Sándor. Az egykori színhelyen, Álmosd határában, a Diószeg felé vezető út mentén avatták fel az álmosdi csata emlékművét, 1996. október 15-én, a megyei milicentenárium rendezvénysorozat központi eseményeként. Hazánk egyik legmonumentálisabb emlékművének felirata: „E helyen vívták Bocskai István hajdú a függetlenségi harc első győztes csatáját. 1604. október 15.” A Győrfi Lajos szobrászművész által kőbe faragott szoborkompozíció nyolc méter magas főszlopán Bocskai István lovas domborműve látható, a körülötte tizennyolc méteres átmérőjű körben elhelyezett nagyméretű kövekbe a csata egykori helyszínét vésték.

A gyermekkorát Álmosdon töltő, a faluhoz érzelmi szálakkal is kötődő Joseph Kádár (művésznevén Le K'dar), Franciaországban élő festőművész, fotográfus, műgyűjtő jóvoltából a községben nemzetközi fotómúzeum létesült, amelyben az alapító és más emigráns és hazai alkotók munkái, a nemzetközi művészvilág nagyjait reprezentáló alkotások láthatók. Ugyancsak Joseph Kádár jóvoltából 2001-ben nyílt meg a Post Mail Art Múzeum, s már szerveződnek egy újabb régészeti, helytörténeti gyűjtemény körvonalai is a mecénás és a falu vezetői, valamint lokálpatriótái jóvoltából.

Akad még a régi építészet jegyeit mutató nádtetős parasztház is a faluban: szarkalásos, faoszlopos; oldaltornáccal, kontyolt, „kanfaros” tetővel. A háznak arca van: úgynevezett

„cseppes” vakolatdíszes padlásablakával (szemeivel), ágasfás szerkezetet utánzó oromzati oszlopával (orrával) antropomorf sajátosságokat mutat. Szabad kéményét már elbontották, kemencéjét kiszedték, de minden más jegye őrzi másfél évszázados múltját. Alapozás nélküli vert falai 43 centiméter szélesek. Tetőszerkezete megmunkálatlan fagerendákból készült, a héjazat nádfedés. A padló az épületen belül mindeütt döngölt föld. Az ajtók, ablakok még eredetiek. A lakóház mellett a hagyományos gazdasági épületek egész sora egészíti ki a portát: ólas góré, disznóól, szín. A porta díszes a hosszú és magas, léces ólas góré, amely kívülről kerítés, belülről tyúk- és nyúlól. A disznóól teljesen faszerkezetű, két ajtóval hármassal osztozott, kívül-belül fehérre meszelt. **K. J.**

Pannonhalmi vonzások

A pannonhalmi bencés főapátságot évente mintegy százezer külföldi és hazai vendég keresi fel. A látogatók megcsodálják az 1000 éves monostor épített örökségét, szellemi értékeit, a könyvtár páratlan könyvritkaságait, az altemplom évszázadokat megidéző hangulatát, a bazilika méltóságát, magával ragadó nagyszerűségét.

Vannak azonban még további (feltáratlan) értékek, kihasználatlan lehetőségek a turizmus számára. Látják ezt a bencések is, ezért határoztak arról, hogy továbbfejlesztik a szellemi-vallási-történelmi központ turisztikai vonzerejét. A milliárdos nagyságrendű fejlesztés támogatás nélkül hiú ábránd lenne. Pályáztak tehát európai uniós forrásra, s a fejlesztés első ütemét már meg is valósították döntően ebből a pénzből. A turisztikai fejlesztés első ütemére 354 millió forintot költöttek. Az önrész kilencmillió, a vissza nem térítendő támogatás 345 millió forint volt, amelyet az Európai Unió társfinanszírozásában megvalósuló regionális fejlesztési operatív program pályázatán nyertek. Ebből a pénzből megújították a világorökségi rangot elnyert Pannonhalmi Főapátság környezetét. Megszépítették a belső udvart, a monostor főbejárata előtti teret, kényelmesebbé tették a monostort övező vársétányt és komfortosabbá a szabadtéri rendezvények helyszínét.

A további fejlesztéseket megfogalmazó tervet a közelmúltban kiemelt projektként fogadta el a kormány. Pannonhalmi a következő három évben szeretné fejleszteni a turisztikai szolgáltatásokat és az infrastruktúrát. A még hátralévő fejlesztések becsült költsége megközelíti az 1,6 milliárd forintot. Támogatásként csaknem 1,3 milliárd forintot szeretnének elnyerni, 15 százalékos önerő mellett.

Maróti Zsuzsa

Világszenzáció Gyulaváron

Nincs párja az Európai Unióban, sőt a világon sem a XVIII. században épült, nemrég felújított gyulavári Wenckheim-Almássy-kastélyban kialakított kettős funkciójú látogatóközpontnak.

A rendszerváltozás után alkalmanként szándékosan megrongált épületegyüttest az Örökségvédelmi Hivatal védendő műemléknek nyilvánította. A kastély 1995 és 2004 között a fürdőváros önkormányzatának tulajdonában volt, majd 2004-ben szerezte meg a gyulai Körös-Maros Vidékfejlesztési és Ökogaárdálkodási Alapítvány. Kuratóriumának elnöke az a dr. Ráki Ferencné, aki a fővárosból letelepülve a férjével, dr. Ráki Ferencsel (Körös-Maros Biofarm Kft.), az év agrárvállalkozójával (2005) együtt országosan is megvetette a biotermelés és -feldolgozás alapjait a román határ mellett lévő város térségében.

Dr. Máhr András, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára és dr. Perjési Klára, Gyula polgármestere, a gyulai választókerület szocialista országgyűlési képviselője adta át Gyula és Gyulavári egyesülésének 30. évfordulóján, 2007. szeptember 14-én az Európai Unió (EU) és a magyar kormány 550 millió forintos támogatásával gyönyörűen felújított kastélyt, Békés megye jelenleg legjobb állapotban lévő nemesi kúriáját. A háromnapos ünnepségsorozaton Charlie, Somló Tamás, Südi Iringó és a Republic együttes is fellépett. A főpályázó, konzorciumvezető gyulai civil alapítvány mellett többek között a Dél-alföldi Biokultúra Egyesület (Szarvas) és a Körösi Halász Szövetkezet (Gyomaendrőd) is részt vett a projektben, amelynek Dancs László korábbi, fideszes polgármester (1998–2002) volt a menedzsere. A beruházás összes költsége 564 millió 948 ezer 200 forint volt, az EU Regionális Fejlesztési Alapja 385 millió 577 ezer 146 forinttal járult hozzá, a magyar kormányzati finanszírozás 165 millió 247 millió 349 forintot tett ki. Saját forrás 14 millió 123 ezer 705 forint volt, a gyulai önkormányzat ötmillió forintot áldozott rá.

A 14 szobából álló múzeum és látogatóközpont a hozzátartozó lakóépülettel, gazdasági épülettel, ökumenikus kápolnával és a fennmaradt parkkal a település belterületén található. A kastély dr. Havassy Péter, a gyulai Corvin Múzeum igazgatójának ötlete alapján tizennyolc kiállításon mutatja be a Dél-Alföld kiemelkedő kulturális, természeti-környezeti és gazdasági értékeit, szépségeit.. A Fenntartható fejlődés elnevezésű épületben a kisebbeknek szerveznek környezetvédelmi foglalkozásokat. A nyolcvan személyes, modern technikájú konferenciaterem továbbképzések, osztálytalálkozók, baráti összejövetelek, kulturális rendezvények színhelye, a 135 négyzetméteres, zezugos, boltíves pincében vidám hangulatú boresteket, gasztronómiai programokat tartanak, a Bay Zoltán-épület 30 négyzetméteren időszaki kiállításoknak kínál teret. A kastélyhoz vadregényes park és egy EU-konform játszótér is tartozik.

Himnuszgyűjteménnyel egyedül a Wenckheim és Almássy grófok egykori birtokán lévő gyulavári kastély büszkélked-

het az országban, de minden bizonnyal az EU-ban, sőt a világon másutt sincs ilyen. Mind a huszonhat uniós tagország és (a tagságot megelőlegezve) Horvátország nemzeti himnusa, valamint az EU himnusza meghallgatható fejhallgatón. Kottájuk, keletkezésük története, szövegük, eredeti nyelven és magyarul olvasható a falakon körben elhelyezett himnuszablakokon.

A december 22-én első ízben megrendezett kastélykarácsonyon a himnussterem megtelt rajzoló, festő, ajándéktárgyakat készítő óvodásokkal, kisiskolásokkal, akik előszeretettel vették kézbe a fejhallgatókat is.

Turbucz Mária, a kastély igazgatója még elmondta, hogy Valentin-napi vagy farsangi ünnepséget tartanak februárban, márciusban pedig vers-, prózamondó- és népdaléneklési versenyre várják a környék tanulóit.

Dányi László

Kastélymúzeum Gyöngyösön

Az Európai Unió támogatásával végrehajtott, több mint 800 millió forintos beruházás nyomán, teljes rehabilitáción esett át Heves megye egyik legfontosabb, városképi jelentőségű műemléke, a gyöngyösi

Mátra Múzeumnak otthont adó Orczy-kastély. A rehabilitáció folytatódik, egy új természettudományos pavilon kialakításával, valamint a 2 hektáros, a város tüdejének számító angolkert és a kerti tó medrének helyreállításával. Ez utóbbi, várhatóan az idén befejeződő fejlesztés teljes költsége 1,24 milliárd forint. Ehhez, mintegy 1 milliárd forint állami támogatást nyújt a költségvetés címzett támogatásként, több mint 185 millió forintos önrész mellett. További félmilliárd forint ráfordításával a helyi önkormányzat egy vendéglátó létesítmény felépítését is tervezi a területen, ez utóbbit magántőke bevonásával.

Az eredetileg barokk kastély építését 1708-ban kezdte meg az Orczy család; az épületet 1826-ban, klasszicista stílusban építették át, majd az elmúlt évtizedekben a Mátra természeti értékeit, a többi között az ország egyetlen teljes mamut csontvázát bemutató Mátra Múzeum otthonává vált.

A rekonstrukcióra, a városi és a megyei önkormányzat közös, a Nemzeti Fejlesztési Terv Regionális Operatív Programjához benyújtott pályázata alapján kerülhetett sor. A beruházás keretében felújították a kétezer négyzetméter hasznos területű kastélyépületet; a belső udvar befedésével új látogatóteret alakítottak ki, illetve felépítették a park kerítését is.

A rekonstrukció során a vakolat alatt fellelt, csatajeleneteket és tájakat ábrázoló XVIII. századi freskók egyedülállóak abból a szempontból, hogy perspektivikusan ábrázolják a témát, mivel ebben az időszakban, ilyen módon csak vászonra dolgoztak a mesterek. Nagy Éva restaurátor szerint a freskók alkotója egyelőre nem ismert, ám az bizonyos, hogy a festmények egyidősek az épülettel, vagyis a XVIII. század második felében készültek. Helyreállításuk a felújítás megkezdésekor nem kalkulált 200 millió forinttal növeli a rehabilitáció költségét.

Tréba Ákos

Nem kopjafákkal, hanem életfákkal díszítette a községét (meg a kistérség további huszonhat települését) Dicső László, a TÖOSZ elnökségének tagja, aki 1990 óta szülőfalujának polgármestere és a pályázati pénzek elnyerésének baj-

noka. Pályázati pénzt nyert (és nyeretett más polgármesterekkel) az életfákra is, de többet mondó adat, hogy az általa 2004-ben aláírt pályázatok 72 százaléka volt sikeres, s ezek a pályázatok Alsómocsoládnak a legutóbbi esztendőben 200 millió forintot jövedelmeztek. Mondhatni, hogy az ég adta ezt az embert a faluközösségnek, mindenesetre az égből jött, mivel polgármestersége előtt pilóta volt, és képes átlátni dolgokat. Átlátta például, hogy amennyiben a körjegyzői teendők ellátását ingyen ajánlja fel a településével határos, viszonylag közeli, de országúton nem elérhető, a hegyeken túli községek önkormányzatainak, s azok képviselő-testületei elfogadják az ajánlatát, a maga választóit gazdagítja, mivel a körjegyzőség kellően gyarapított lakosság- és település-száma a normatív támogatás mértékét növeli. Átlátta-átlátja továbbá más kistelepülések sanyarú, s mind jobban romló helyzetét, a TÖOSZ tisztségviselőjeként ezért szervezte meg négy éve (2004 márciusában), meg most (idén januárban) a kistelepülési kiutke-resők konferenciáját, falujába invitálva az ez ügyben leginkább elkötelezett hozzáértők kicsiny csapatát.

ÉLETFÁK világában

A mostani két félnapos együttlét befejező szakaszában, amikor közös munkánk értékét külön-külön próbáltuk meghatározni, és rájött a sor, remélhetőnek tartottam, hogy itt, az életfák világában sorjázott elgondolások erővé testesednek, amiként új élet sarjadhat egy kidőlt fa teteméből is. Ezt azért mondtam, mert a tanácsko-zók köre a korábbihoz képest két, a témában releváns országos önkormányzati szövetség első szá-

mú vezetőivel bővült (a TÖOSZ és a KÖSZ elnökével), meg velem szemben ült a korábbi megbeszélésen is résztvevő országgyűlési képviselő (a Jövőképes közösségek című keretes írás szerzője), aki nem sokkal később a kormányfó-vel ismertethette alsómocsoládi feljegyzéseit.

Egyébiránt nem voltunk sokan. A korábbi résztvevők közül nagy sajnálatomra hiányzott a falugondnoki rendszer tavaly elhunyt

szellemi atyja, de jelen volt például a TÖOSZ ez ügyben legfőbb tudományos tanácsadója, meg a Kis Tigris Gimnázium és Szakiskola megszervezője, akinek korábban is jelentős szerepe volt a cigányok lehető legemberibb oktatási struktúrájának kialakításában.

A mediátor segítségével tán túlságosan rövid idő alatt jutottunk el a problémafeltárástól a problémák valószínűsíthető okainak meghatározásáig, amitől, persze

Az alsómocsoládi idősek otthonához tartozó szép park életfája

– és ezt tanulmányok garmadája bizonyítja – nem szűnnek meg a rossz állapotok. A diagnózis és a terápia abban is különbözik, hogy míg az első fogalomból következhethet a második, addig megfordítva ez egyáltalán nem lehetséges.

Vissza kellett mennünk a kályhához, hogy tudniillik milyen kistételek kiútjának felleléséhez szeretnénk hozzájárulni. Az aprófalvakéhoz? Nem, hiszen Alsómocsolád is közéjük tartozik, azt pedig a minket összehívó polgármester a kezdet kezdetén leszögezte, hogy ne az ő gazdagodó faluját, és az övéhez hasonló, kétségkívül fejlődő településeket akarjuk megmenteni. Mire többen is szóvá tették, hogy neki magának nagy szerepe van a település megakadályozásában, mert nélküle talán az ő faluja is az elszegényedő, előregedő, néptelenedő települések sorát bővítené. Erre ő azt felelte, hogy a választói, tehát civil közösség összefogása, segítsége nélkül semmit se tehetne. A cigányok oktatásának dél-dunántúli megszervezője pedig azt mondta el, hogy például Gilvánfán a választók túlnyomó többsége nem végezte el az általános iskola nyolc osztályát, s az általuk választott polgármesternek sincs általános iskolai végzettsége, viszont a település nem öregszik, nem néptelenedik, csak szegényedik. Mindezek okán a megbeszélés résztvevői arra a megállapításra jutottak, hogy a néptelenedő és a gettósodóan gyarapodó lakosú településben csakis a jövőképtelenség lehet közös. Amiért is a jövőképpel nem rendelkező települések sorsa lett a tanácskozás témája, méghozzá lakosságszámuktól függetlenül.

A megbeszélésen aztán sok mindenről szó esett és összegzésszerű megállapítások is születtek.

Kiderült például, hogy a gettósodott településeken van olyan potenciális erőforrás, amire építve az etnikailag zárt közösségek intézményhálózata is fejleszthető. Ez az erőforrás a teljes fiatal lakosságnak másutt rendelkezésére

álló állami fejkvóta, ami pontosan kiszámolható, mivel tudható a potenciális érettségizők száma. Az állami beruházás tehát megszereshető, az elmaradt összegre egy egész iskolát lehet alapozni, amire az adott falu infrastruktúrája felépíthető. A kis tigris iskola-elnevezés éppen azokra az ázsiai országokra utal, amelyek az elmúlt évtizedekben saját ősi kultúrájukra alapozva, a piacgazdaság körülményei között versenyképes gazdaságot teremtettek maguknak. Ahhoz persze, hogy ez nálunk is így legyen, hogy tehát például a közoktatásban eddig nem részesülők részesülhessenek a közoktatásból, a gettósodást is felszámoló külső segítségre van szükség, jelesül a közösségi közlekedés fejlesztésére.

Kiderült továbbá, hogy a többi, másképp jövőképtelen településen se nélkülözhető külső segítség lényegében megvan, csak elfolyik. Pályázatíratásra, szakértői véleményeztetésre, egyebekre, különféle zsebekbe. Ez a külső forrás az uniós pénzek halmaza, amelynek településbarát felhasználása azért nem lehetséges, mert a feltételezett településbarátokat – például a kistérségi menedzsereket – nem a települési önkormányzatok alkalmazzák, márpedig a településeken kívül majdhogynem képtelenség helyesen feltételezni, hogy kik az adott települések barátai.

Három tervezett országos tanácskozásnak is témát adóan kiderült még, hogy az olyan folyamatosan gazdagodó kistételeknek, amilyen Alsómocsolád,

JÖVŐKÉPES KÖZÖSSÉGEK

A kistételek kiutkeresők közé talán leginkább az vonzott, hogy másoknál jobban hiszek a problémák közösség általi megoldásában. Ennek jó gyakorlatait legelső munkahelyem (egy igazi közösségteremtő művelődési ház, a szekszárdi Babits) kapujának átlépésétől, csaknem három évtizede tanulmányoztam, fejlesztgettem. Dolgoztam népművelőként, környezetvédelmi oktatóbázis vezetőjeként, majd igazgatóként, közben tanultam és tanítottam, újabb és újabb csoportokban tapasztaltam meg a közösségek teremtő erejét.

Előre jutni, valami jót létrehozni, problémákra megoldást találni később is (önkormányzati majd országgyűlési képviselőként, kistérségi társulás elnökeként, azaz a mára oly megosztóvá vált politikai terepen) mindig kizárólag közösségekben sikerült.

Közben persze ugyanúgy találkoztam én is, mint mindenki más a gyarapodó megoldatlan társadalmi problémákkal, a változtatással szembeni bizalmatlansággal, a reménytelenség és kiúttalanság számos esetével, több korábban gazdagabbnak látszó település elszegényedésével, elnéptelenedésével.

Figyeltem a tüneteket: a tehetetlenséget, a másokra mutogatást, a segítők (család, iskola, klub) megfogyatkozását, sok településen az elvándorlást, a források (gazdasági, természeti és emberi erőforrások) apadását. Rájöttem, hogy nemcsak a tünetek, hanem az okok is sokrétűek, de közülük jobbára fellelhető a kötődés hiánya, a múlt feledése, a hagyományok elveszése, a jövőkép-nélküliség, a kulturális szegénység, a szolidáris közösségek megbomlása, szétesése. És tapasztaltam, hogy a sikeresség, a túlélőképesség egyik titka az új távlatokkal kecsegtető közös valósfeltárás és tervezés, az együttgondolkodás. Több

sincsen feltétlenül jövőjük. A polgármester elmondta, hogy büszkék ugyan a falubeliek öt fiataljukra, akik különféle egyetemeken tanulnak, támogatja is őket az önkormányzat anyagilag, de mert helyben, ha végeznek, nemigen találnak munkakört, a község vélhetően elveszíti értelmiségivé nevelt ifjait. De hát ez nagyvárosi fiatalokkal is előfordul, sőt, megesik, hogy az ország veszíti el őket, mert másutt a világban jobban élhetnek abból, amit itthon megtanultak.

Egyre inkább Európában kell gondolkodni, amikor a jövőről esik szó, bármely településnek európai szinten kell vonzóvá és élhetővé válnia, és más kiútja Magyarországnak sincsen.

Aczél Gábor

ilyen példát említhetek szűkebb hazám, a Dél-dunántúli Régió kistépelésein: Györkönyön, Kajdacsón, Dunakömlődön, Nagyszékelyen, Alsómocsoládon, Dunaszekcsőn, Szálkán.

Mindegyik esetben a folyamat motorja több olyan személy, aki kötődik a lakóhelyéhez, keresi annak legfontosabb és a mába is átmenthető hagyományait, hisz a jövőjében, tenni akar érte, és ehhez összefog és együttgondolkodik mindenki, építi a térségi vagy annál is távolibb kapcsolatokat, és ha hiányzik helyben valami, ami szükséges és megszerzhető, nem rest a megszerzéséért cselekedni.

Napjainkban a gazdasági, a természeti tőke, azaz a (véges) külső erőforrások mellett egyre nagyobb szerepe van az információhoz való hozzáférésnek (ami a mai technikai viszonyok között majdhogynem végtelen lehetőség), a jó értelemben vett kapcsolati tőkének.

Ez utóbbihoz köthető erőforrások kihasználása révén csökkenthetők a különbségek, s növelhetők bármely településen élők esélyei.

Azaz ki kell találni (helyben), hogy mitől (lehet) jó az adott településen élni, és valódi szükségleteket kielégítő jövőképet kell másokkal együtt formálni, amiért az ötletadók, mert az övék, maguk is szívesen dolgoznak.

A „segíts magadon, az Isten is megsegít” szerintem sem a legbölcsebb mondás, de abban biztos vagyok, hogy aki nem tudja, mit akar, az hozzájárul a saját szegénységéhez.

Halmi Gáborné

*országgyűlési és önkormányzati képviselő,
a parlament kulturális bizottsága
vidékfejlesztési albizottságának tagja*

Dicső László ragaszkodott hozzá, hogy ebben az újságban maga mutassa be a faluját, én csupán szerkesztettem, kiegészítettem, képaláírásokkal láttam el, amit leírt. Majd vele egyeztettem általam javított dolgozatának szinte minden sorát. Miután mindent megbeszéltünk, még felhívott telefonon, hogy néhai Kulcsár József foglalkozását iskolamesterről iskolamestőrré föltétlenül javítsam vissza. **Megtettem.**

A szerkesztő

Nem térkép e táj

A repülésben eltöltött tíz esztendőm során, a szülőfalum felett gyakran jutottak eszembe Radnóti Miklós gyönyörű versének sorai: „Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent...” A legtöbb embernek talán semmit. De akadhatalnak, akiknek a Palacsintás Királyról szóló meséből talán felsejlik a mocsoládi erdőkerülő alakja. Akik egyébként egy, az 1990-es években felröppent hírből fakadóan – amely szerint sportcsarnok épül egy kisfaluban – össze téveszthették községünket a Somogy megyei Felsőmocsoláddal. Aztán akik 2004-ben felfigyeltek arra, hogy Alsómocsoládon egy napig háromhatvanért lehetett kenyeret vásárolni. Mert az Európai

Unióhoz való csatlakozás időpontját megelőző öt napban többféleképpen is megidéztek az elmúlt öt évtizedet. Többek között az alapvető élelmiszereket – a tejet, a kenyeret – mindig a megidézett évtizedben kialakult áron árultuk. És talán néhányan felfigyeltek arra is, hogy 2006-ban Alsómocsolád minden polgárára egymillió forint értékű fejlesztés jutott, mivel négy sikeres SAPARD-pályázaton nyert forrásból a falu történetében példátlan fejlesztéseket hajtottunk végre.

Alsómocsolád 377 lelkes zsáktelepülés, a 65174. számú szilárd burkolatú úton Mágocs felől közelíthető meg, belterülete 65, külterülete 1235 hektár. Az útikönyvek

szerint Baranya megye északi részén található, a megyeszékhelytől, Pécstől légvonalban mintegy 25 kilométerre északra, a Mecsek hegység festői szépségű lankáin, az úgynevezett Hegyhát nagyföldrajzi tájegységben, dombokkal körülvéve keletről és tavakkal határolva nyugatról. A sásdi kistérséghez tartozik.

Nekem, a község szülöttének, lakójának és polgármesterének akkor sem csak térkép e táj, ha géppel szállok föléje. Az alábbiakban bemutatom, hogy milyen is Alsómocsolád valójában. Legalábbis, hogy mit jelent nekem „messzeringó gyermekkorom világa”.

Alsómocsolád az a település, amelyen hét évszázad hagyta a keze nyomát. Nemcsak a természeti és épített környezetén, hanem népe szellemiségén és lelkében is.

Alsómocsolád az a település, ahol élénken élnek a régi korok meséi, történetei és hihető, hogy a tündérek még most is közöttünk járnak. Ahol nem lepődnenk meg, ha langyos tavaszi estén, báró Majthényi Vilma kisasszonnyal találkozónánk a „Virágsűrű”-ben, ha az utcán Kulcsár József isko-

A faluházépítő szakemberek egyike. A szakembereket onnan hívta a polgármester Alsómocsoládra, ahonnan épületfa származik: Erdélyből.

lamestör köszöntene mosolyogva, vagy Rigacz Jancsit, a betyárvezért látnánk kedvenc fája alatt pihenni.

Alsómocsolád az a település, ahol a legnagyobb érték lakóinak közösségformáló és teremtő ereje, ahol kicsik és nagyok tudják, hogy a szeretet, az összefogás, a közösségért való munkálkodás haszna sokszorosa az arra fordított energiáknak.

Községünk a baranyai Hegyhát kapuja, szűkebb környezetünk gyönyörűsége.

Már a neolitikumban és később a római korban is település állt itt. Mint helységnevet, („Mocholay”) először 1294-ben egy oklevél említi úgy, mint a Veszprémi Apátság egyik jobbágyfaluját. A helynév a mocsár, lángocská, kenderázta-tó jelentésű szláv, horvát eredetű szóból keletkezett, és valószínűleg arra utal, hogy a falut mocsaras, lápos talaj határolta.

A XIII. században a bencések tulajdonában lévő földbirtok volt, a török időkben a falut feldúlták és kifosztották. A XVII. század végén szerbek lakták, de később valonok, szlávok, németek és olaszok is lakóhelyükké választották.

A falu birtokosai között volt a Bodó-, a Perczel- és a Sztankovánszky család. A Perczel családnak köszönhető az 1836-ban épült templom, amelyet Szent András apostol tiszteletére szenteltek fel. A Sztankovánszky-kastélyt, amely egy arborétum-jellegű hatalmas park közepén helyezkedik el, Sztankovánszky Pál építtette 1920-ban.

A település jelenlegi szerkezete az 1820-as, 1830-as évek végére alakult ki. A XX. század elején a község 855 lelket számlált. Ebben az időben a falut magyar és német anyanyelvűek lakták, többségük mezőgazdasági munkát végzett, jórészt a Sztankovánszky-uradalomban. Munkaalalmat ezen felül Kiss Mihály téglagyárában kaptak.

Nem térkép e táj

A falu dombján – amelyet a helybeliek a ráépült módosabb porták miatt Alsómocsolád Rózsadombjának is neveznek – legfelül magasodik a három éve épült faluház, amelyben helyet kapott a teleház, s abban a civil szervezetek. A kívül-belül fából készült épületben működik a körjegyzőség, az anyakönyvvezető – amit táblák jelölnek odakint –, a POLGÁRMESTERI HIVATAL azonban egyetlen ajtó felirata odabent.

Alsómocsoládnak sokáig nem volt szilárd burkolatú útja, s földút kötötte össze a szomszédos falvakkal: Mágocscsal, Bikallal, Szalattakkal, Gerényessel és Ággal is.

Az 1960-as évektől a község lélekszáma jelentős mértékben csökkent. Az ok érdekes. Nagyon sok jó képességű gyermek tanult ez időben saját iskolánkban, amelyben a pedagógusok magas színvonalon oktattak. Ezek a gyermekek továbbtanultak, főiskolát, egyetemet végeztek, ám szülőfalujukba – amely végzettségüknek megfelelő életteret számukra nem nyújthatott – nem térhettek vissza.

Ma az egyik legfőbb célunk a község népességmegtartó erejének fokozása. E cél azért teljesíthető, mert a falunak képességmegtartó népessége van.

A település szerkezete falusias jellegű, fésűs elrendezésű szalagtelkeken családi házakkal. Intézményei centrális elhelyezkedésűek, szervesen kapcsolódnak a település szerkezeti egységéhez. A falu belterületét a Hábi csatorna felduzzasztásával létrehozott, négy mesterséges halastó szegélyezi.

A község összközműves, legutóbb a szennyvízcsatorna-hálózat és szennyvíztisztító-mű épült meg. Mezőgazdasági adottságai nem szerencsések, ennek ellenére jelentős növénytermesztési kultúrával és fejlett állattenyésztési hagyományokkal rendelkezik.

Az 1990. szeptember 30-án megtartott helyi választásokat követően az önkormányzat fokozatosan, lépésről lépésre haladva teremtett komfortosabb, élhetőbb települést.

Mágocstól elszakadva újrateemtette a közigazgatást, visszaállítva a polgármesteri hivatalt, amely jelenleg már a „közös út”-ra lépő Gerényes, Kisvaszar, Köblény és Szalattak községek ügyeit is ellátó körjegyzőséggé tereblyesedett. Felélesztette a régi hagyományokat, a közös ünnepeket, felkarolta a polgárok kezdeményezéseit.

Községünkben tíz civil szervezet tevékenykedik segítve és kiegészítve egymás munkáját sok kellemes percet és órát szerezve a közösségnek.

Az Alsómocsoládiak Baráti Köre összetartja és rendszeresen hazahívja a községből elszármazottakat. Az Ezüst Idő Énekkar őrzi tájegységünk dalait és adja tovább a fiataloknak, kézimunkáival rendszeresen megörvendezteti a közösséget. Az Élet az Éveknek Nyugdíjas Klub tagjai rendszeresen összejönnek, egymást segítik, és mindig szerveznek valamilyen érdekes programot vagy kirándulást, bizonyítva, hogy az emberi élet minden szakaszát lehet aktív és hasznosan tölteni. A Május Kugli Egylet a felhőtlen szórakozás szervezete. Fiataljaink aerobik- és tánckara ünnepeinket is színesíti. Civil szervezeteink te-

A helyi önkormányzatnak a templomtorony felújítására is futotta.

vékenységét alapítványok segítik. A falu rendjét és nyugalmaát az Alsómocsoládi Polgárőr Egyesület tagjai őrzik.

Községünkben Cigány-, és Német Kisebbségi Önkormányzat, Gyermek-, és Ifjúsági Önkormányzat is tevékenykedik.

Településünk helyet ad a Magyar Teleház Szövetség Dél-dunántúli Regionális Tagozatának, a Gyermek-, és Ifjúsági Önkormányzat Dél-dunántúli Régió Tagcsoportok Szövetségének.

Belterületi útjaink portalánítottak, vízelvezető árkaik rendezettek. Parkjaink tavasztól őszi virágoznak, s játszótérük is van a gyerekeknek.

Közterületeink rendje és tisztasága megőrzése céljából, közcélú foglalkoztatás keretében teremtünk munkalehetőséget a munkanélkülieknek.

A falubeliek közösségi mindennapjaikat a három évvel ezelőtt elkészült faluházban élhetik, amely otthont ad a körjegyzőségeknek, a teleháznak, a postának, a

A korábbi művelődési és teleházat vendégházzá és konferenciaközponttá alakította az önkormányzat. Multifunkcionális közösségi tér kapott benne helyet.

Nem térkép e táj

könyvtárnak, a kisebbségi és diák önkormányzatoknak, a civil szervezeteknek... meg a polgármester hivatalának. Aulája kiállítások, rendezvények színhelye.

A Vendégház és Konferencia Központ 2006-ban nyílt meg, 120 négyzetméteres konferenciateremmel és jelenleg négy szobával várja a vendégeket. A szálláshelyek száma a következő években – pályázati források bevonásával – további 11 szobával bővül. A meglévő szobák kétágyasak, mind-egyikhez külön fürdőszoba tartozik. Felszereltségüket tekintve négycsillagosak. A vendégeknek szintén a 2006. évben épült századagos konyha és a hozzátartozó étterem nyújt igény esetén a hét minden napján napi háromszori étkezési lehetőséget.

Ugyancsak 2006-ban nyitotta meg kapuit az Őszi Fény elnevezésű idősök otthona, amely két- és háromágyas lakrészeiben összesen negyven idős ember számára nyújt – emelt szintűnek megfelelő – gondozást úgy, hogy a beköltözőnek a lakrészét nem kell megváltania, és a gondozási díj mértéke a bentlakó jövedelmi viszonyaihoz igazodik.

A Szin Tér Művelődési Ház valóban színes programok tere, évente több kulturális és ismeret-

Tavaly decemberben befejeződött az egészségház felújítása, a környékét is rendbe hozták.

terjesztő rendezvénnyel örvendezteti meg a község lakóit. Eddig is többfajta képzést hirdettünk és szerveztünk meg, amelyek során különböző rétegekhez és korosztályhoz tartozók szerezhettek képesítést, a helyben lakók mellett a környező településeken élők is. A jövőben elsősorban vidékfejlesztést segítő konferenciáknak kívánunk helyt adni. Képzéseink tematikáját ezután is az igényekhez igazítjuk.

Kistérségi szintű rendezvények megtartására is alkalmas a 2006-ban átadott többfunkciós Fesztivál tér.

Felújított egészségházunk minden korosztálynak lehetőséget

nyújt az egészséges életmód kialakítására és a rendszeres testedzésre.

Építés alatt álló szolgáltatóházunkban helyt kap egy multifunkcionális közösségi tér, jó néhány, a község jelenlegi életéből hiányzó szolgáltatást nyújtó műhely, lesz benne több további szálláshely és önkormányzati lakás is.

Közösségünk valamennyi tagja fontos számunka, ezért segítjük a nehéz sorsúakat, a több gyermeket nevelőket, az idős és beteg embereket. Dolgozunk azon, hogy a rászoruló családok részére komplex segítségnyújtási rendszert hozzunk létre, amely egyszerre és összehangoltan nyújt segítséget egy-egy család valamennyi tagjának. Alsómocsolád biznyság arra, hogy az összefogás és az alkotóerő a halmozottan hátrányos helyzetben élőket is talpra segítheti. Ha a település olyan feladatokat vállal fel, amelyek ellátásához rendelkezik tárgyi és szellemi adottságokkal, illetve képes azokat megteremteni. Ha a település életében jelen vannak azok a tevékenységi körök, amelyekben munkálkodók szervezik, koordinálják a falu belső életét, megteremtik a kapcsolatot a külvilággal és az alapvető szolgáltatásokat az igényekhez igazodva nyújtják. Ilyen munkálkodó közösségünkben a falugondnok, a teleházvezető és a falugazda.

Nyitottak vagyunk országra-világra. Örömmel fogadjuk vendé-

Nem térkép e táj

Amikor az uniós követelményeknek megfelelő alsómocsoládi játszótérről elkészült ez a kép, a gyerekek szomszéd település iskolájában és óvodájában voltak.

geinket, akik, ha pihenni vágyanak, erre a községünk ideális helye: lehet csónakázni, horgászni, barangolni az öt éve létesített „Virágsűrű”-ben, azon belül edzeni az Erdei Tornapályán, végigmenni tanösvényen, amelynek mentén erdeink életét, állat- és növényvilágát bemutató táblák tájékoztatják az arra járókat, a völgy közepén, a patak partján pedig pihenőhely, főzőlehetőség várja az odalátogatókat.

A település központjában lévő, 1998-ban épült és 2006-ban bővült Kölyök-Fészek Diákszálló és Erdei Iskola egész évben működik. Három – 10, 16 és 18 ágyas – szobája fogadja a csoportosan érkezőket, elsősorban diákokat, nyári táborozókat, teljes ellátást nyújtva számukra. Vendégeink

elégedettek, tanúsítja ezt az is, hogy rendszeresen visszajárnak.

A Sztankovánszky-kastély udvarában szoborpark hívja sétára őket, s közvetlen környékünkön megnézhetik a bikali Puchner-kastélyt, a virágos Dombóvárt, vagy a 20 kilométerre lévő gunarasi gyógyfürdőben kúrálhatják magukat, továbbá meglátogathatják a Dél-dunántúli Régió három megyeszékhelyét: Kaposvárt, Pécsét és Szekszárdot is.

A nagyvilág számos helyét bejártam, utaztam földön és levegőben, de úti élményeim nem vetekszenek azzal a semmihez nem hasonlítható érzéssel, amikor hazafelé közeledve a dombról megpillantom szülőfalum képét, hívogató esti fényeit. Alsómocsolád számomra az a hely, ahova jó

Légifotó: Nem térkép e táj.

megerkezni, hazamenni. Ismerem minden lakóját, kövét, zugát. Itt a feladatok megoldásához elszánt segítőtök találók, itt együtt örülünk nemcsak a község, de az itt lakók sikereinek is. Petőfi Sándorral kívánom magamnak, hogy „Itt boruljon rám a szemfödél, itt domborodjék a sír is fölöttem.”

Nem térkép e táj

Az idősek otthonának épülettömbje tavaly májusban készült el. A több mint 110 millió forint értékű beruházáshoz 23 millió forinttal járult hozzá az alsómocsoládi önkormányzat, meg még 4 millió forinttal az intézet berendezéséhez nyert támogatási összeghez, ami 22 millió forint volt. Jórészt pályázaton nyert pénzből épült az intézményhez egy konyha is 11 millió forintért, amiből egymillió volt a saját erő. A konyha nemcsak az otthon lakóinak ellátására szolgál, az étterem vendégeket is fogad (itt érkeztek a legutóbbi kistéleplési konferencia résztvevői is). Az Őszi fény elnevezésű intézmény húsznál több embernek, leginkább helybelieknek ad munkát, az otthon idős lakói azonban túlnyomórészt környékbeliekből verbuválódtak, velük tehát gyarapodott a település lélekszáma. Az intézmény részben önfenntartó, önálló, az önkormányzatnak nemigen kell a működtetésére költenie.

Amikor Nyíregyházától már vagy száz kilométernyire vagyunk, és alsóbbrendű úton egyre csak megyünk Kelet felé, azt hinnénk, ez már nem is Magyarország. Megváltozott a táj, s mint-ha szabotálna a természet: amíg másutt januárhoz illőn hatalmas hó esett, megbénítva a közlekedést, itt legföljebb pamacsokat szórt szét a tél. Aztán kiderül, az itt élők nem a hazai időjárás-előrejelzést figyelik, mert rájuk az alig vonatkozik, inkább az ukrán híradásokat nézik, hogy megtudják, másnap milyen idő várható. A hófúvást megússzuk, de cserbenhagy a mobiltelefon, mert furcsa karakterű ukrán műholdra kapcsolódunk – talán Kijivsztárnak ejtik –, ez azonban a legbiztosabb jele, hogy jó helyen járunk: (nekünk) a világ végén, az ország határvidékén, Uszka környékén.

MÉLTÓ a bárány

Talán azt se tudnánk erről a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei településről, hogy létezik, ha a tavaly nyári tudósítások nem adták volna hírül: tornádószerű szélvihar okozott sokmillió kárt, letépve háztetőt, ledöntve falakat (miközben az ország nagy részén – megint csak – tikkasztó hőség, izzasztó kánikula volt). A legközelebbi kisváros, Fehérgyarmat 34 kilométerre van, vasútállomás pedig 32 kilométerre, Penyigén.

Határtalan együttlétek

Aki a nehézkes közlekedés ellenére elvetődik az alig több, mint négyszáz lakosú faluba, az láthat csodát: itt békességben, dolgosan élnek két híres cigány klán leszármazottai. Uszka környékén találkozhatunk – klasszikus idézettel szólva – boldog cigányokkal, s ennek titkát

több szociológiai tanulmány is kutatta már, legutóbb Péterfi Rita és Szűcs Hajnalka munkája, mindazonáltal előszeretettel járnak ide fotósok is vérbeli szociológiai felvételeket készíteni (a legszebb képeket egyébként a ma Budapest főpolgármestereként szolgáló Demszky Gábor jegyzi). Látványnak sem utolsó, amint a főutcára néző, élénk színű házak egymáshoz bújnak, akár a pirosra, kékre, zöldre festett hímes tojások rejtőznek a fűben. A faluban sétálva feltűnik az is, hogy megdöbbenően nagy a tisztaság, s hogy még a kocsmák környékén se káromkodik senki.

Uszka meghatározó a határ közelsége, sokáig virágozott (meglehet ma is előfordul) a cigarettás és üzemanyag-csempészet, kiváltképp nyaranta, amikor leapad a közeli Batár folyó vize, s gyalogosan is át lehet kelni rajta. A tiltott határátlépés sem ismeretlen fogalom itt, bizonyosság rá, hogy elterjedt erre felé a mondás: „Megint afgánokat láttak Uszka környékén.”

Művelődési ház, könyvtár, sportpálya, tanoda, idén január elsejétől idősök otthona: ennyi az összes felsorolható intézménye. Többszörösen hátrányos helyzetű településként – és a mutatók alapján a legszegényebb falvak egyikeként – majd’ minden önkormányzati feladatot társulási megállapodás alapján, a környező községek önkormányzataival együtt lát el. A kisgyerekek Magosligetre járnak óvodába, a nagyobbak Tiszabecsre ingáznak iskolába.

Ebben a faluban annyian laknak, mint mondjuk egy nagyobb pesti toronyházban. Jobbára cigányok. Régebben gyakorta volt villongás, mondhatni, késhegyre menő vita a meghatározó cigány családok, az Orgoványok és a Mursák között, bár a dinasztiáknak közös az őse: egy töről fakad a két familia.

Mára felolvadt az ellentét, a község egyik híres intézményében, a tanodában például egymás mellett dolgozik két fiatalasszony, noha az egyik Mursa, a másik Orgovány.

A titkot megfektető keresem a település társadalmi megbízatású polgármesterét, *dr. Sértő-Radics Istvánt*, ám éppen háziiorvosi teendőit látja el; Tiszabecsen rendel. Sok a beteg, talán az influenza üti fel a fejét, s már délutánra jár az idő, amikor ráér beszélgetni, mert nem kevesebb, mint hetvenhárom páciens kereste fel. A nem cigány–cigány együttélésre azonban ő se tud receptet írni.

– Nem kell titkot keresni, erre maga az élet kínálja a megoldást – mondja. – Egy ilyen elzárt, kis faluban törvényszerű, hogy a házasságok révén keverednek a családok, amit esetünkben még cifráz, hogy a szerelemnek az országhatár sem szab határt. Van, aki ide jött férjhez, vagy ide nősült, s a választott sok esetben cigány családból való. Így aztán van itt magyar–cigány, ukrán–magyar, ukrán–cigány házasság, mi több, Ukrajnában is élnek cigányok. Most úgy egy tucatnyi ukrán ember él Uszván, ezért más a szám, ha az állampolgárokat, vagy a lakosokat nézzük. (Az 1700-as években mintegy hatszázan lakták a falut, 1994-ben dr. Sértő-Radics István polgármesterré választásának évében 264 lakos volt, idén januárban 402 lakos uszvkai. – J. K.)

Arra a kérdésre, hogy miféle villongás tapasztalható ma a faluban, a polgármester csak a fejét ingatja:

– Etnikai alapon semmilyen.

– De mégis...– erőltetem, mire előkeres egy esetet az emlékezetéből, amikor egy férfi elszerezte valakinek az asszonyát. – Ja, és valami lábasjóság is eltévedt – mondja.

A karós uborka böjtje

A modellprogramról viszont nem titkolt büszkeséggel beszél. A település 73 millió forintot kapott, hogy a három részből álló, 2005-ben kezdődött és tavaly zárult projekt keretében a lakhatási, az oktatási

A tanodában

és a foglalkoztatási helyzeten javítson. Hatvanhét épületet hoztak rendbe (ami egyrészt a lakhatóvá telt jelent, másrészt azt, hogy fürdőszobát alakítottak ki), építettek öt önkormányzati bérlakást, egyet pedig vásároltak a hajléktalanok szintjén élő gyermekes családoknak.

Megépült és működik a korábban már említett tanoda, ahol iskolán kívüli tevékenység keretében a felzárkóztatástól a hagyományörzésen át sokféle foglalkozást tartanak az iskolásoknak. (Hogy ez mennyire nem sablonszöveg, arra bizonyosság, hogy a tanodás diákok osztályzatai 30 százalékkal javultak.) A gyerekek a szüleineket is becsábították a tanodába, s lám, huszonhárom felnőtt befejezte a 7–8. osztályt, hárman a fehérgyarmati felnőttképzésre járva elvégezték a középiskolát, egyikük le is érettségizett.

A foglalkoztatási program keretében egy évig tizenkét embernek volt munkája, s ennek hozadéka-ként (az itt élő emberek esetében ez roppant fontos) munkatapasztalatot szereztek, a tanodát végzeteknek pedig érezhetően nőtt az esélyük a munkaerőpiacon.

A szociális földprogram keretében néhány éve földet adtak húsz–huszonöt családnak művelésre, s az a tapasztalat, hogy fenntartható a gazdálkodásuk. (Foglalmazzunk másként: szépen keresnek vele, s bár a karós uborka termesztésével szinte a semmiből teremtik elő a pénzt, sokan télre is tudnak tartálékolni. Ennél is fontosabb azonban, hogy ez például szolgál azoknak, akiknek más a munkához való viszonyuk.) A polgármester által elmondottak adnak magyarázatot arra, miként lehetséges, hogy egy önkormányzat költségvetésében olyan tételek szerepeljenek, mint karó, vetőmag, permetszer, vágócsirke.

– Jól ki is toltunk magunkkal, mert működési költségként könyveltük el a kiadásokat, így a 2006-os év böjtje jött el 2007-ben, amikor a szabályok szerint már nem kaphattunk önhikis támogatást – mondja a polgármester. – A tavalyi viharkár mellett az volt az igazán hideg zuhany, hogy miután vissza kellett fizetnünk az előleget, a pénzt leemelték a számlánkról. Csak most kezdünk magunkhoz térni.

Miután idén sem számíthatnak önhikis támogatásra, sorolja a kisebb-nagyobb tételeket, amelyek működési költségként terhelik az önkormányzatot: a tanodához nem kell sok pénz, az építkezésekről csak kevés tartozás maradt, a régi iskolából kialakított idősök napközi otthonára a vidékfejlesztési alapból jut valami. Dr. Sértő-Radics István aztán imígyen összegzi az elmondottakat:

– Megleszünk valahogy.

A világlátó polgármester

A polgármester nem panaszkodós fajta, inkább háromszor tesz, mint egyszer szól. Aligha van hozzá hasonló figura. Szakmai pályafutása során ösztöndíjként járt az Egyesült Államokban, s (mert a vidékfejlesztés, a szociálpolitika és az egészségügy

az érdeklődési területe) bőséges tapasztalatokkal tért haza, legyen szó akár háziorvoslásról, akár az önkormányzati kisebbségi politikáról. Ez utóbbinak vette nagy hasznát, amikor a tanoda tevékenységének kialakításakor a roma asszisztensek képzését támogatta. Évente ötször–hatszor kivesz pár nap szabadságot, s Nagy-Britanniában vállal hét végi munkát, hogy helyettesítő háziorként, vagy sürgősségi osztályon, vagy ügyeletben dolgozzon.

– Jobbára szakmai megfontolások vezetnek – mondja –, a költségek levonása után ugyanis alig marad valami. Szerencsére mindkét országban elismerik folyamatos továbbképzésnek, és szükségem van arra a szakmai színvonalra, amit e néhány napi munka révén megismerek, elsajátítok. Sokat profitálok belőle.

Brüsszelben is otthonosan mozog, ugyanis az Európai Unió tekintélyes befolyással bíró Régiók Bizottságának az alelnöke, képviseli az Észak-alföldi Régiót, a kelet-magyarországi romák érdekeit.

Hogy miként került a pesti születésű belgyógyász, kardiológus, családorvos Uszkára?

Még végzős korában járt erre, s Nyírbátornál felült neki, hogy az emberek köszönnek egymásnak, amikor vonatra szállnak.

Hát ezért.

Hát hol van ilyen másutt?

A megtért cigányok

Talán bizony a közeli Kölcse boltosa, a néhai Kopasz Jenő is e csodálni való nyíltságot fedezte fel, amikor az isteni üzenet nyomán a cigányok közé jött hirdetni az igét. Ennek már három évtizede, a Szabadkeresztyén Egyház uszkai gyülekezete 1974-ben alakult, s mára félszáz megtért híve van, köztük egy-két nem cigány. A cigányság etnikai hagyományai alapján nem fér a történelmi egyházak keretei közé, ezért

MÉLTÓ
a bárány

A nők jól öltözöttek, a gyerekek aranyosak. Tiszta a szemük és a lelkük. Azt éneklük: Méltó a bárány, hogy vegyen dicsőséget, hódolatot, áldást és tisztességet.

aztán többen közülük ebben a – leginkább a baptistákéhoz hasonló – gyülekezetben leltek vigaszra. Az istentiszteleteken hangosan és jókedvűen énekelnek, tapsolnak, a baptista halleluja helyett azonban a cigányos jáj, jáj keveredik a strófákba. Csodálkozni ezen nincs okunk, hiszen az Egyiptomból megszabaduló zsidók is dallal, tánccal, csörgőkkel dicsőítették az Urat, Istentől való ez öröm.

A gyülekezet nem pusztán a – praktikus szempontok szerinti – halál utáni reménységet nyújtja, hanem az evilági segítséget, bármiről legyen is szó: munkáról, tanítatásról, idősök segítségéről, fiatalok neveléséről. A nemrégiben felkent lelkipásztor, Kovács Edgár és felesége, Erika a hazai szervezeten kívül a nemzetközi szabadkeresztyén egyházközség támogatását bírja, s mert erős bennük a hit, már ukrain missziót is indítottak. Ennek jelentőségét akkor érthetjük meg igazán, ha tudjuk, hogy egyházuk csakis a hívők adományaiból tartja fenn magát, s bizony előfordul, hogy az uszkai hitközség egy-egy tagja a segélyéből adakozik.

A gyülekezet világoskékre festett imaházába vasárnapi úrvacsorára jönnek a hívek; a nők jól öltözöttek, a férfiak ápoltak, a fiúk divatosak, a lányok szépek, a gyerekek aranyosak. Tiszta a szemük és a lelkük, ahogy égre emelt karral, de nem megadva magukat a sorsuknak énekelik: „Méltó a bárány, hogy vegyen dicsőséget, hódolatot, áldást és tisztességet.”

A polgármester erre kiváltképp büszke: a legszívesebben mindenkinek megmutatná a gyülekezetbeli családok tiszta otthonait, és szétkürtölné, hogy az egyházközségbe járó gyerekek a legjobb tanulók az iskolában.

Sokan úgy tartják, nincs jobb egy megtért cigánynál, mert annak a szívében lakik a hit.

Ha így van, akkor Uszkán igencsak irgalmas az Úr.

Jakab Klára

A gyülekezet nem pusztán a halál utáni reménységet nyújtja, hanem az evilági segítséget, bármiről legyen is szó. Az új lelkeszt és feleségét Mézes László, a hazai gyülekezet elnöke kente fel. Kovács Edgár és felesége Erika azóta ukrain missziót is indítottak.

Napjainkra meglehetősen bonyolulttá vált az önkormányzatok vagyoni helyzete. Az, hogy melyiknek sikerült gyarapítani a vagyonát és melyik élte fel, az nem egyszerűen a polgármesterek és a képviselő-testületek pénzügyi tehetségén, vagy tehetetlenségén múlt, számított az is, hogy milyen intézményeket, ingatlanokat örököltek. A városi önkormányzatok jó része már az 1990-es években igyekezett értékesíteni például a műszakilag zömében leromlott állapotú bérlakásait, próbált mihamarabb megszabadulni a bizonytalan hozamú részvényeitől, a csökkenő gyermeklétszám miatt iskolákat zárt be, illetve adott el... Amelyik település ragaszkodott és ragaszkodik ma is az önálló iskolájához, vagy óvodájához, az a normatívák szűkössége miatt adó-, illetve ingatlanértékesítésből származó bevételeinek jelentős részét kénytelen ezek működtetésére fordítani. Nem beszélve a karbantartás, felújítás költségeiről. Sajátos helyzet alakult ki a megyei és a települési önkormányzatok viszonyában. Szinte mindegyik város adott át oktatási intézményt a megyei önkormányzatnak, nem kevés költségvetési gondot okozva a megyei közgyűlésnek. Mindazonáltal a megyei önkormányzatok is igyekeztek néhány, korábban a megyei múzeumi igazgatóság által működtetett kiállítóhelyet „leadni” a helyi önkormányzatnak. A települési önkormányzatok sorra megalkották a maguk vagyongazdálkodásával foglalkozó rendeleteiket, amelyben amellet, hogy meghatározták a különböző értékű vagyonelemek értékesítésének, bérbeadásának, vagy egyéb hasznosításának rendjét, rögzítették például, hogy a bevétel milyen célra fordítható.

NAGYON VAGYON

Tudósítóink kizárólag TÖOSZ-tag önkormányzatoknál érdeklődtek a vagyongazdálkodási helyzetről.

Balatonfüreden

A balatonfüredi képviselő-testület fő elve, hogy a vagyonhasznosítás nem vagyonfelélést, hanem új értékek, fejlesztési célok megvalósítását kell hogy jelentse. Az ebből származó bevételt beruházásra kell fordítani. Új vagyonrendeletükben külön foglalkoznak az úgynevezett stratégiai ingatlanok – a Gyógy-téri ingatlanok, hangárok, a Huray piac helye, a „görög falu” melletti terület – hasznosításával, amely csak pályázat útján történhet úgy, hogy a város számára hosszú távon bevételt eredményezzen.

Veszprémben

A veszprémi közgyűlés a kilencvenes években az önkormányzati vagyon hasznosítására többségi tulajdonnal egy szervezetet hozott létre, a Veszprém Városfejlesztési Rt.-t. A társaság portfóliókat, részvényeket, ingatlanokat értékesített, illetve üzlethelyiségeket adott bérbe. Részben önkormányzati, vagy vásárolt területeket közművesítettek, amelyeket magánszemélyek, külső befektetők vettek meg, családi házakat, tömbházakat építettek rájuk. A város tulajdonába került 1990 után több nagy értékű állami in-

gatlan, így a korábban szovjet alakulat által használt Jutasi laktanya (ezért még fizetni kellett), majd más önkormányzatokkal közösen, térítésmentesen jutottak hozzá a szent királysabadjai volt szovjet „katonaváros” területéhez és a mellette lévő, a HM által felszámolt helikopter bázishoz. Mindegyiket értékesítették, éppúgy, mint a bezárt általános iskolaépületeket és a volt Gyermekház házáat. Tény, hogy az elmúlt években folyamatosan csökkent a város forgalomképes vagyona. Veszprém 37,3 százalékban tulajdonosa az 1996-ban több önkormányzat által létrehozott Bakonykarszt Rt.-nek, és résztulajdonosa lesz az uniós támogatással, várhatóan 2009-re megvalósuló Balaton-felvidéki Regionális Hulladékkezelő Társulás vagyonának is. Elvben ezek is értékesíthetők lennének, de az előzőt korábban stratégiai vagyonnak minősítették, az utóbbihoz viszont – az uniós szabályok szerint – öt évig nem lehet hozzányúlni.

Csopakon

A vagyonnal való gazdálkodást tekintve példaértékűnek tekinthető a csopaki képviselő-testület következetes gyakorlata. Az önkormányzat vagyona a 2006. évi zárómérleg alapján 2 724 920 millió forint, s az elmúlt 5 évben növekedést mutat. Ezt részben a saját erőből, önkormányzati forrásokból megvalósított fejlesztések, részben a sikeres pályázatok révén érték el. Különösen fontos, hogy a forgalomképes, szabadon értékesíthető és megterhelhető vagyon az összesnek 11,4 százaléka, ez figyelembe vehető az önkormányzati célok megvalósításának anyagi forrásaként. Természetesen szükség volt időben meghozott jó döntésekre is. Ilyennek számít, hogy a kilencvenes években megvásároltak egy tóparthoz közeli, elsősorban ifjúsági szálláshelyként hasznosított panziót, a közelmúltban egy külső befektetőtől az eredeti vételár többszörösét kapták érte. Ugyancsak jól döntöttek, amikor a strandi pavilonok emeleti, nehezen bére adható helyiségeiből egész évben használható, szinte állandóan foglalt apartmanokat alakítottak ki.

Juhász Ferenc

A fővárosi XV. kerületben

Budapesten a XV. kerület peremkerület, annak minden előnyével és hátrányával. Annyi bizonyos, hogy busás adóbevételre az önkormányzat nem számíthat, viszont annál több a szociális kötelezettsége.

Ilyen körülmények között a vagyon még különösebb hangsúlyt kap. Nem elég csak „kezelti”, ahogy mondani szokták, hanem valóban átgondolt koncepció szerint kell gazdálkodni vele.

Nincs mód a hasraütésszerű adok-veszekre, már csak azért sem, mert a képviselő-testület az erre hivatott bizottság javaslatának mérlegelése után dönt vagyoni ügyekben, tehát a döntés kollektív és átgondolt, az ide vonatkozó törvények szerint.

Nem véletlen, hogy a vagyon- és lakásgazdálkodás

együtt van, mivel ebben a kerületben a legnagyobb forgalomképes vagyon a lakásingatlan. Új lakás nem épül jelenleg, a legtöbb lakás bérlője pedig szociális jogosultság szerint jutott otthonához, vagy úgynevezett vételi jogú megvásárlás útján. A bérbeadást, lakáseladást az önkormányzat által vagyonkezelés céljára alapított Palota Holding Zrt. végzi. Ezen túl természetesen van forgalomképes vagyona a kerületnek, és e vagyon mozgása, bérbeadása, esetleges eladása folyamatosan nyomon követhető.

Leginkább a bérbeadás, a valamilyen módon történő hasznosítás a cél, és nem az értékesítés. Az eladás mindenképpen versenytárgyalás útján, szabályos licit szerint történik. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy nem mindig egyszerű és könnyű valamilyen adásvételt megvalósítani, mert csaknem minden esetben érdekek ütköznek, és előfordul, hogy nem az ésszerűség és a logika dönt, hanem az erősebb lobb.

Az elmúlt évben nagy vihart kavart az egyik óvoda eladása, annak ellenére, hogy helyette a MÁV-tól két másik intézményt vásárolt az önkormányzat, az egyiket óvoda, a másikat iskola céljára. A cél a gyerekek és a dolgozók élhetőbb életének, jobb környezetének és munkakörülményének megteremtése volt. Ennek ellenére mélyszéges felháborodás kísérte az ügyletet. Azt szokták mondani, hogy az üzletben nincsenek érzelmek, itt viszont az érzelmi ellenállás csaknem meghiúsított egy jó üzletet.

Eladott az önkormányzat tavaly egy 36 milliós ingatlant, aminek már régóta tervezte az értékesítését. Viszont ingyen megkapott egy 20 milliót érő ingatlant a magyar államtól. Ezt a 71 négyzetméteres helyiséget egyelőre bére adja.

Van az önkormányzatnak egy régi, nagy gondja, nevezetesen a volt orosz kórház, amiben most egészségügyi intézmény működik. Ennek fele a fővárosé, fele a kerületé. A főváros hozzájárult, hogy a kerületiek kezeljék, ezért közbeszerzési pályázat kiírását a kerület képviselő-testülete a februári ülésén tárgyalja, remélvén, hogy sikerül bérlőt találni a 75 ezer négyzetméteres hatalmas területre, ami egészségügyi, oktatási, szociális feladatok ellátására, tehát önkormányzati feladatokra alkalmas.

Jelenleg ugyanis igen nehéz ingatlanokat eladni, pang a piac, befektetőt igen nehéz találni. A képviselő-testület megbízottja általában versenytárgyaláson bonyolítja az ingatlaneladásokat, itt világosak az erőviszonyok, aki többet ígér, az nyer. Mindenáron nem köt üzletet, nem herdálja el, amije az önkormányzatnak van. Ez azért is helyesíthető, mert a vagyon közös, a testület a kerületben élő csaknem százezer lakosnak elszámolással tartozik vele.

Mindemellett azt is figyelembe kell venni, hogy az üzlet szabályai kíméletlenek. Sokszor gyorsan kell dönteni, ez egyféle versenytárgyalás is, aki hezitál, az lemarad.

Leopold Györgyi

NAGYON
VAGYON

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Lapunk érdeklődésére *Fülöp István*, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke elmondta, hogy ha az önkormányzati választást követő 6 hónapon belül egy adott település át akarja adni a megyének valamely oktatási intézményét, akkor azt a megye köteles átvenni. Szabolcs-Szatmár-Beregben ezen közgyűlési ciklusban egyetlen ilyen átadás-átvétel történt: Újfehértó város jelentette be, hogy át kívánja adni gimnáziumát, amely idén augusztus elsejétől működik a megye fenntartásában. Ezt követően ilyen jellegű megkeresés a megyei önkormányzathoz nem érkezett.

– Ha ilyen ügyben a jövőben megkeres valaki, akkor az átvétel részletei, az, hogy mikor és hogyan történik meg, alku tárgyát képezik, mert a megye ekkor már nem köteles mérlegelés nélkül az intézményt átvenni – mondta *Fülöp István*. – A költségvetési megszorítások következtében az utóbbi időszakban átalakult a megye iskolaszervezete; tömeges iskola-összevonásokra került sor alap- és középszinten egyaránt. A megye összes települési önkormányzatát sújtja a kormányzati megszorítás, amely hatalmas összeget vesz ki mindenhol a kasszából. Ez a szakértők szerint egyértelműen a tanítás minőségének rovására megy. Ennek ellenére az önkormányzatok igyekeznek menteni a menthetőt. Bizonyos tekintetben a megyei közgyűlésnek sokszor egy-egy település önkormányzatánál nehezebb a helyzete. Nem egy kis szatmári, vagy beregi falura gondolok, amelynek szinte nincs bevétele. Ellenben a városok kasszájába befolyik például az iparüzési, valamint a kommunális adó. A megyei közgyűlés ilyen forrásokkal nem rendelkezik. Döntően az állam által adott normatívára, illetve illetékbevételekre tesz szert. Az utóbbinál is változás történt, mert korábban az illetékhivatal a megyéhez tartozott, 2007-től viszont az APEH-hez került. Az adóhatóság ugyan a megye rendelkezésére bocsátja az illetékbevételek jogszabályban visszaosztásra meghatározott hányadát, de tény, hogy Szabolcs-Szatmár-Beregben 2007-ben százhuszonhatmillió forinttal kevesebb illetékbevétele folyt be, a korrekciót is figyelembe véve, mint 2006-ban.

Győrteleken

Az 1800 lakosú Győrtelek polgármestere, *Halmi József* 2002 óta tölti be e tisztséget, s elmondása szerint azóta a település nem vesztett vagyont, sőt gyarapította azt. A falu anyagilag nem áll olyan rosszul, hogy a vagyonát pénzzé kellene tennie. A képviselőtestület éppenséggel az önkormányzati vagyon növelésével foglalkozik.

A polgármester szerint Győrtelek vagyona 2002 óta növekszik látványosan, amióta a kormányzat különböző intézményeken, fejlesztési tanácsokon keresztül számos beruházást támogatott.

– *Címszavakban mondana néhány, Győrtelek térségében elkészült nagyobb beruházást.*

– Kerékpárút 2,4 kilométer hosszban, új polgármesteri hivatal, művelődési ház, könyvtárfelújítás, játszótér, sportpálya.

– *Milyennek látja a jövőt?*

– A lehetőségeket pozitívnak ítélem. A kormány és az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács, Gazda László vezetésével mindent elkövet a települések és az adott régió, továbbá a megye minél erőtelesebb fejlődéséért.

Nyírbátorban

A 14 ezer lakosú Nyírbátor város polgármestere, *Balla Jánosné* lapunk érdeklődésére elmondta, hogy a település egy csaknem 60 ezer lakosú térség központjaként a vagyonával kiegyensúlyozottan gazdálkodik, azt az elmúlt ciklusban jelentősen sikerült gyarapítani. A beruházások részben kormánytámogatással, részben uniós pályázati forrásból valósultak meg.

A polgármester asszony szerint Nyírbátor egy kicsit irigyelt ilyen szempontból, ugyanis az elmúlt időszakban benyújtott több mint száz pályázatának a harmada nyert. Ennek révén az elmúlt időszakban mintegy 5 milliárd forinttal növekedett a beruházások értéke. Az utolsó címzett támogatások között 1,2 milliárd forintos költséggel megépült Nyírbátor művelődési központja. Ezzel a városlakók régi vágya teljesült. A kisváros ugyanis minden nyáron négy kulturális fesztivált is szervez. Például negyvenkét éves a Nyírbátori Zenei Napok rendezvénysorozata, de a városnak több mint tíz évig nem volt művelődési háza.

Az Orfeusz-programban sikerült milliárdon feletti támogatást nyerni a Báthory Várkastély ebédlőpalotájának felújítására. Ezt a műemlékes szakma nem fogadta egyöntetű lelkesedéssel, de a közönség és az odalátogató turisták nagyon szeretik, s teljesen belakták. A műemléki református templom mellett a Kincstári Vagyonigazgatóság kezelésében lévő létesítmény korábban romos, elhanyagolt, bozotos, mocsaras területen állt. Érdekes módon a műemlékesek nagy része nem aggódott a tetőjének kétszeri kigyulladásá miatt. Az önkormányzat vezetésével létrejött konzorcium által integrált egyházi, állami és önkormányzati ingatlanon szép műemléki környezetet alakítottak ki. A műemlékesek tulajdonképpen nem a rendbehozókkal, hanem egymással vitatkoztak a helyreállítás módjáról. Végül is a dolog a város szempontjából pozitívan dőlt el. Az IKO-MOSZ-tól ugyan citromdíjat kaptak, de a település önkormányzata utólag ezt megköszöni, mert talán e negatív reklámnak kulcsszerepe volt abban, hogy a rekordszámú látogató legyen kíváncsi a nyírbátori várkastély ebédlőpalotájára, s azt személyesen tekintse meg, keresse fel.

Balla Jánosné említést tett arról is, hogy a nagyarányú fejlesztést folytatják. Örül annak, hogy az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács támogatta a város elképzelését, amellyel összefüggésben már kor-

NAGYON
VAGYON

mánydöntés is megszületett: segítik a Hit és Egészség Program megvalósítását. Ebben két város Nyírbátor és Máriapócs, valamint három történelmi egyház működik együtt. Felújítják három történelmi egyház műemléki templomát. Közülük a nyírbátori református templom 2011-ben ötszáz éves lesz. Teljes rekonstrukció vár a nyírbátori gyógyfürdőre, ahol új gyógyászati kezelőt hoznak létre. Remélhetően ezzel még inkább fokozódik a város turisztikai vonzereje, s a gyógyturizmus új forrásteremtő ággá válhat a város életében.

A polgármester örömmel említette még az M3-as autópálya tavaly augusztusban átadott új szakaszát, amelyre a felcsatlakozási pont Nagykállóban, vagyis Nyírbátortól 26 kilométerre van. Ez érezhetően élénkítette a Nyírbátor iránti befektetői érdeklődést.

Nyírbátor önkormányzata kívárta az értékesíthető területvagyona felértékelődésének idejét, egy részén most a Tesco épít áruházat.

A városban összevonták valamennyi alapfokú intézmény irányítását. Ez a korábbinál gazdaságosabb és magasabb fokú szakmai tevékenységet eredményezett. Fellendült a település ipara is. Az ipari park fejlesztésére, közművesítésére – a regionális operatív programon nyert forrásokat kiegészítve – 2005-ben mintegy fél milliárd forintot költhettek. A csaknem két éve odatelepült autóalkatrész-gyártó üzem 420, zömében képzetlen embernek ad munkát. Rekord gyorsasággal épült meg a Coloplaszt nyírbátori gyára. A dán befektetőnek a tatabányai után ez a második magyarországi létesítménye, ahol gyógyászati segédeszközöket állítanak elő, s amelyben elsősorban a kvalifikált, diplomás, fiatal munkaerőre tartanak igényt. Tavaly januárban fektették le az alapkövét, s ma már kétszáz embert foglalkoztat.

Nyírbátor költségvetése évek óta egyensúlyban van, s erre törekednek a jövőben is. Bízunk az M3-as autópálya továbbépülésében, amelytől Nyírbátor lakossága újabb előnyöket remél.

Cselényi György

Sarkadon

Sarkad város önkormányzata tavaly kilenc, részben önállóan gazdálkodó és négy teljesen önállóan gazdálkodó intézményt működtetett. Az állami pénzügyi megszorító intézkedések miatt év közben a bölcsőde és az óvoda egyik telephelyét be kellett zárni. Az önállóan gazdálkodó intézmények közül az intézményi gondnokságot és a városgazdálkodási irodát 2008. január 1-jétől összevonták, a polgármesteri hivatalon kívül csak a közétkeztetési intézmény őrizte meg önálló gazdálkodását.

– Az önkormányzat tavalyi költségvetésének elkészítésekor azt tapasztaltuk, hogy a normatív finanszírozás jelentős mértékű csökkenése miatt a normatíva összegén felül önkormányzati kiegészítésre szorulnak az intézmények – mondta *Sipos Kornélné*

dr. aljegyző. – A kiegészítés összege a több 10 millió forintot is elérte. A költségvetési egyensúly biztosítása érdekében még be kellett zárunk két iskolai telephelyet és egy kábeltévé-épületet. Nyolcvanhét intézményi dolgozót kellett elbocsátanunk. Az elmúlt esztendő az optimális működéshez képest a leépítés, a leépülés, a lejtőn való elindulás és zuhanás, az önkormányzatiság, a szakma háttérbe szorulása jellemezte. Egyre kevesebb dolgozóval, egyre kevesebb pénzből, szűkülő tárgyi feltételek mellett, egyre nehezebben kezelhető, szociálisan és mentálisan sérült gyermekanyaggal, növekvő számú, egyre elesettebb szociális ügyfélkörrel kellett elvégezni a munkát az önkormányzat intézményeiben.

A fentebb ismertetett tendenciák ellenére sem tartalmazza az önkormányzat képviselő-testülete által elfogadott, a 2008. évre vonatkozó költségvetési koncepció azt, hogy a nem kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok közül a középiskola és a szociális otthon fenntartását átadnák a megyei önkormányzatnak.

Csorváson

A fiatal város önkormányzatának a vagyona elsősorban a közszolgáltatás terén hasznosul. A közművagyon (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvíztisztító) az önkormányzat üzemelteti a helyi szolgáltató kht. bevonásával. Ezáltal el tudta érni, hogy a szolgáltatási díjak alacsonyabbak a térségben alkalmazott díjtételeknél.

– Az önkormányzati intézményi vagyon (általános iskola, óvoda, egészségügyi centrum) jelentős része 80–100 esztendőes épületekből áll – közölte *Szilágyi Menyhért* polgármester, aki már a tanácsrendszerben is a település élén állt, a rendszerváltozás óta pedig egyhuzamban Csorvás első embere. – A rekonstrukció ennek az önkormányzati ciklusnak a programjában kiemelt helyet foglal el. Az önkormányzati intézmények működtetése integrált keretek között megy végbe az általános iskolai oktatás, a közművelődés, az általános művelődési központ, az idősek ellátása és az egyesített szociális intézmény terén. Lakásainkat, közöttük a 16 lakásos Fecskeházat, és a nem lakás céljára szolgáló helyiségeket bérbeadással hasznosítjuk. Ezen a területen azok a bérlők részesülnek előnyben, akik foglalkoztatási gondokat oldanak meg. Befejezéséhez közeledik a szélessávú internethálózat kiépítése, amely minőségileg új szolgáltatás alapja lehet.

A csorvási önkormányzat rendelkezik egy 24 hektáros földterülettel, amelyen a befektetni kívánók igen kedvezményes lehetőséghez juthatnak. Az első beruházás az idén valósul meg. Valamennyi intézményének az üzemeltetését maga látja el. Bár az utóbbi időszakban Békés megyében is gyakorlattá vált települési önkormányzati intézmények (például idősek otthona) átadása a megyei önkormányzat számára, a csorvásinak még nincs ilyen igénye.

Békésen

Az ország délkeleti részén lévő megye névadó településének önkormányzata az idei költségvetési évben kevesebb állami támogatásra számít, mint tavaly. Mindazonáltal a polgármesteri hivatal gazdálkodási osztályának vezetője, *Váczai Julianna* szerint a csökkenés mértéke remélhetően nem lesz akkora, hogy az intézmények fenntartásában, a vagyongazdálkodásban zavar keletkezzen.

– A tervezett, a konyhákat is sújtó energia- és élelmiszer-áremelkedések kezelése nem lesz egyszerű – jegyezte meg –, mivel az állami támogatások kiegészítésére nem számíthatunk. Az energia-áremelések kompenzálására az önhikis önkormányzatok részére a 2008. évi költségvetési törvény mintegy 550 millió forint támogatást nyújt. Az intézményeinket 2007-ben átszerveztük, ettől várjuk működőképességük megőrzését. Intézményfenntartó-társulásokban veszünk részt, ily módon többletnormatívákhoz jutunk.

Békésen áttekintik a feladatcsökkentéssel érintett területek munkaerőhelyzetét, s ahol indokolt, ott létszámleépítést kezdeményeznek. A többletkiadásokat központi pályázati pénzek elnyerésével kívánják finanszírozni. A számítások szerint sem ebben, sem a későbbiekben nem kell feladatot és intézményt átadni a megyei önkormányzat számára.

D. L.

Kengyelen

Nem adunk el semmit, abban a helyzetben még nem vagyunk, sőt, a vagyonukat próbáljuk gyarapítani – mondta lapunknak *Czédly Gyula*, a törökszentmiklósi kistérséghez tartozó Kengyel polgármestere. Az önkormányzat 7 millió 50 ezer forintért megvásárolta a volt kengyeli gépállomást, ahol a rendezési terv szerint a faluközpontot szeretnék felépíteni. Huszonhat hektár önkormányzati földterületen van egy gyógyvíz minőségű mélyfúrású termálkút is, a területet a csatornázás befejezése után hasznosítják majd.

Nem adják el viszont az üresen álló önkormányzati lakást, ahogy a többi önkormányzati vagyontárgyat sem. Ahogy a polgármester fogalmazott: a későbbiek során így lesz mihez nyúlniuk, ha néhan hiányuk keletkezne. A községben éves szinten 450 millió forintból gazdálkodnak, amiből ha nehezen is, de még futja minden szükséges kiadásra. A Jász-Nagykun-Szolnok megye közepén található kistelepülésen a Dunaweb Kft. elkezdte a kábeltelevíziós hálózat kiépítését, illetve a LEADER-programon elnyert hatmillió forintos pályázati pénzből megkezdték az ipartörténeti műemléknek számító szélmalom felújítását. Rendbe teszik a malom mellett álló bagimajori volt iskola épületét is ugyanebből a pályázati forrásból elnyert 12 millió forintból. Az ingatlanon természetvédelmi tábor- és pihenőhely lesz kialakítva.

Kuncsorban

Tavaly 124 millió forintból – ebből 50 millió volt a forráshiány – gazdálkodott az előregedő, 733 lakosú Kuncsorba önkormányzata.

– Egy önkormányzati lakást a négy közül 2,5 millió forintért eladtunk, a bevételt részben egy másik lakás állagmegőrzésére fordítjuk, a fennmaradó 1,4 millió forintot pedig az ifjú házásoknak lakásvásárlási támogatás címen szétosztjuk – mondta *Rédai János* polgármester. Az értékesítésre azért volt szükség, mert a lerobbant lakás karbantartása, fenntartása sokba került, a minimális lakbér mellett nem volt rá elegendő forrás. Az önhibáján kívül hátrányos helyzetű településen tavaly nagyobb beruházásról álmodni sem mertek, csak kisebb pályázati pénzekből fejlesztettek. Így vásároltak egy fűkaszát, illetve bővítették az eMagyarország pontot. Rendezvényekre is nyertek egymillió forintot, aminek azonban késik a kifizetése. Az útfejlesztési pályázatot már nem tudták kihasználni, mert hiányzott hozzá a húsz százalék önerő, vagyis 8 millió forint. A polgármester abban bízik, hogy idén talán több forrás jut fejlesztésekre, mivel január 1-jétől a község Törökszentmiklós várossal közös körjegyzőséget alkot. Az iskolaracionalizálási program miatt a településen tavaly szeptembertől csak az alsó tagozatos oktatás maradt meg, ezért egy hat tantermes iskolaépület üresen áll, amit munkahelyteremtés céljára szeretnének bérbe adni valakinek. A jó állapotban lévő épület értéke 20–25 millió forint körüli. Egy vállalkozó már jelentkezett, bentlakásos szociális otthont építene, azonban még gondolkodási időt kért. A kistelepülésen nem sok fiatal marad, mert kevés a munkahely. A legnagyobb foglalkoztatató az önkormányzat. Sokan eljárnak dolgozni Törökszentmiklósról és máshova.

S. Cs. J.

Petőfiszálláson

Iskola, óvoda, négyszáz adagos főzőkonyha, művelődési ház, orvosi rendelő szolgálati lakással, gyógyszerár, a polgármesteri hivatal épülete, néhány építési telek. Ezekben az ingatlanokban testesül meg a petőfiszállási önkormányzat vagyona.

Az ezerhatszáz lélekszámú település önkormányzatának alapelve, hogy a község közös vagyonát mindenképpen meg kell őrizni, reményeik szerint az idén még meg tudják tartani intézményeiket is, egyiket sem kell működtetésre felajánlani a megyének. *Seres Lajosné* polgármester tájékoztatása szerint az önkormányzat vagyonát folyamatosan gyarapítani tudták, az elmúlt évben is csaknem 50 millió forint értékű beruházás történt a községben. Így több apróbb beruházáson, parkosításon túl, tavaly felújították az 1991-ben épített összes belterületi utat, valamennyi aszfaltburkolatot kapott. Minden fejlesztés pályázati támogatással valósult meg.

– Elképzeléseinket a továbbiakban is csak pályázati úton tudjuk megvalósítani. Ha nem nyerünk, nincs fejlesztés – hangsúlyozta a polgármester asz-

**NAGYON
VAGYON**

szony. – A jelenleg folyamatban lévő nagyobb pályázatunk az iskola korszerűsítését célozza.

Az „addig nyújtózkodjunk, ameddig a takarónk ér” szemlélet következetes szem előtt tartásával a petőfiszállási önkormányzatnak sikerült 1990 óta hitel nélkül gazdálkodnia, noha még kommunális adót se vetettek ki. Mindemellett folyamatosan figyelemmel kísérik a lakosság szociális körülményeit, két tanyagondnoki szolgálatot működtetnek, amelyek révén meleg étellel, gyógyszerrel és egyéb segítséggel látják el a rászorulókat. Csaknem húsz esztendő óta minden karácsonykor öt-hatszáz idős korúknak adnak ajándékcsomagot, ezer-kétezer forint közötti értékben, s a gyerekek hasonló támogatásban részesülnek.

Seres Lajosné mindehhez hozzátette, hogy a működés biztonsága és nem kis mértékben a vagyon megőrzése érdekében tavaly csatlakoztak a Kiskunfélegyházi Többcélú Kistérségi Társuláshoz. Nem titkolta azonban, hogy a területfejlesztésre, központi házi orvosi ügyeletre, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásra, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra, házi szociális gondozásra, óvodai mikrokozmetra, könyvtárellátásra, valamint belső ellenőrzésre kiterjedő társulás nem minden esetben váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

– Főként a házi segítségnyújtásban szenvedett el községünk érzékelhető hátrányt – mondta. – A társulás miatt egy dolgozónk munkaviszonyát meg kellett szüntetnünk, s a rászoruló lakosok nem a korábban megszokott színvonalon kapják a segítséget.

Orgoványon

Az orgoványi önkormányzat vagyongazdálkodását döntően meghatározza az az alapelv, amelyet Maszlik István polgármester választási programjában meghirdetett, s a közgyűlés támogatásával megválasztása óta is következetesen képvisel, tudniillik, hogy „a vagyon nem élhető fel”. Ezt *Bagócsi Károly*, a község jegyzője mondta el (aki kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként tavaly címzetes főjegyző lett), aki szerint egyetlen, körülbelül 5,4 millió forint értékű önkormányzati lakás eladásán kívül nem kívánnak élni az idén sem a vagyonértékesítés lehetőségével.

A csaknem három és félezernyi lakosú Duna-Tisza közti település önkormányzatának múlt évi vagyona a könyvvizsgálói anyag szerint 952 millió 678 ezer forint volt. Ebből hozzávetőleg 700 milliót tesz ki a szennyvízelvezetésre, -kezelésre szolgáló rendszer, a többi vagyontárgy is jellemzően a kötelező feladatok ellátásához kapcsolódik.

A községi nagyberuházás, vagyis a koncessziós szerződéssel hasznosított szennyvízrendszer 2000-es évi átadása óta egyébként egy szigorú takarékosági program alapján működik a település, mindig csak annyit költenek, amennyi rendelkezésre áll. Az orgoványi önkormányzat tavaly csaknem 514 mil-

lió forintból gazdálkodott. Csakúgy, mint az előző évben, fejlesztésre az idén is a költségvetés hozzávetőleg tíz százalékát szánják, ezzel az aránnyal minden esetben biztosítva lenne a pályázatokhoz szükséges önerő.

Bagócsi Károly címzetes főjegyző mindehhez sajnálatlaltal fűzte hozzá, hogy a pályázati célok és a községi lehetőségek között jelenleg nincsen összhang.

Kecelen

Elsősorban a kötelező feladatok ellátása, az intézmények fenntartása, a működőképesség megőrzése érdekében az ország számos települési önkormányzatához hasonlóan a kecelinek is sok mindenről le kellett mondania az utóbbi években. A meglévő vagyonukhoz azonban ragaszkodnak, semmiképpen sem akarják kiárusítani.

Haszilló Ferenc polgármestertől megtudtuk, a város vagyonának egy részét amúgy is a nem csekély ráfordítással kiépített helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok teszik ki, amelyek nyilvánvalóan forgalomképtelenek. A korlátozottan értékesíthető törzsvagyon között nyilvántartott épületeket (művelődési ház és könyvtár, általános iskola, óvodák, polgármesteri hivatal, egészségház, idősek otthona), valamint a közműveket akkor sem adnák el, ha tolonganának értük a vevők. Hiszen ezek a lakosság mindennapi életének meghatározói. De nem óhajtanak megválni a forgalomképes törzsvagyonról sem, amibe most a múzeum épületén és egy telephelyen kívül lakások, ingatlanok tartoznak.

Az elmúlt évben a 2 milliárd forintot meghaladó költségvetésből gazdálkodott kilencezernyi lélekszámú Kecel önkormányzata sem a megyének sem másnak nem kíván átadni vagyonából, azt az idén is megőrizni, sőt, gyarapítani szeretné.

Bácsalmáson

A bácsalmási önkormányzat költségvetését tavaly a betervezett 95 milliós hiány mellett év közben kétszer is módosítani kellett, 10–20 millió forint átmeneti likviditási hitel felvételéhez. Az időközben már visszafizetett átmeneti kölcsön oka a már elnyert központi támogatások átutalásának csúszása volt. *Zalántai Endre* polgármester elmondta, hogy a szűkös pénzügyi helyzet ellenére az idén is folytatni kívánják a fejlesztéseket (évente 30–40 pályázatot nyújtanak be, és változatlanul törekednek az önkormányzati vagyon gyarapítására).

– Néhány ingatlant valószínűleg értékesíteni fogunk – mondta –, de korántsem a költségvetési bevétel növelése érdekében, hanem azért, mert vagy gazdaságtalanul hasznosíthatók vagy vegyes tulajdonban vannak. Van egy telephelyünk például, amit korábban egy vállalkozó bérelt, ám most senki sem üzemelteti, s egyébként is többre kerül a ráfordítás, mint a bérleti díj. Van néhány olyan bérlakásunk is, amelyek ugyan egyes tulajdonú ingatlan részét

**NAGYON
VAGYON**

képezik, ám ha nem akarjuk, hogy az egész épület-tömb tönkremenjen, több tulajdonostárs helyett is az önkormányzatnak kellene a zsebébe nyúlni. Ezek értékesítésről minden konkrét esetben gondos mérlegelés után, a közgyűlés egyedileg fog dönteni.

A polgármester megjegyezte, hogy az elképzelések szerint eladható ingatlanok együttes ára is csak alig egy-két százalékát tenné ki az önkormányzat évi 1,3 milliárd forint körüli költségvetésének. Ennél jóval nagyobb arányúak a fejlesztések, az utóbbi évek átlagában a költségvetés 5–10 százalékát is elérhetik az önkormányzati vagyont növelő új beruházások és felújítások.

– A „szokásos” törzsvagyon körébe tartozó ingatlanok, így az iskola, óvoda, gimnázium, kollégium, szakiskola, gazdasági központ, gyermekjóléti szolgálat, rendelőintézet, polgármesteri hivatal, önkormányzati épületeinek eladása szóba se kerülhet – szögezte le Zalántai Endre, aki szerint ahhoz, hogy a jövőben se kelljen a vagyonfelélés eszközéhez nyúlniuk, idén is folytatni kell a takarékosági intézkedéseket, keresni azokat a megoldásokat, amelyekkel olcsóbban tudják a közfeladatokat ellátni.

– Tapasztalataink szerint nem elég egyszer megtalálni az üdvözítőnek vélt módszert, azt időről időre felül kell vizsgálni – fejtegette. – Így tavaly a közszolgálati feladatok ellátására (parkfenntartás, közterületek takarítása, épület-karbantartás) ismét saját kht.-t hozott létre az önkormányzat. Ezeket a munkákat hosszú ideig az önkormányzattal szerződött vállalkozók végezték, a korábbi kht.-nál magasabb színvonalon és olcsóbban, időközben azonban olyan sok, a vállalkozásokra is kiható változás történt és egyéb téren is olyan új helyzet állt elő, hogy most a saját cégünk működtetése az előnyösebb mind az önkormányzat mind a lakosság számára.

Kovács Klára

Hajdúszoboszlón

A világhírű fürdőváros vagyongazdálkodására külön irodát tart fenn, amelynek – jelezvén fontosságát – még önálló városi száma is van a telefonkönyben. Így nem csoda, hogy a mintegy öt és félmilliárd forintos költségvetésben évi 100 millió forintra állították be a vagyongazdálkodási bevételt. *Lőrincz László* vagyongazdálkodási vezetőtől megtudtuk, hogy a tervezett bevételnek csak 75 százalékra teljesült, de a többszöröse is összejöhett volna. Ha ugyanis eladják az egykori menekülttábor (régbben kollégium és KISZ-iskola) épületét, akár 4–500 millió forintot is kasszírozhattak volna. Ekkora ingatlanon végzett fejlesztés viszont már milliárdos tőkét igényelhet. Tavaly nem volt ilyen tehetős beruházó, hiába írták ki a pályázatot. Közben felmerült az is, mi lenne, ha az ingatlan az önkormányzat tulajdonában maradna, s azzal szállna be egy olyan beruházásba, amelyben társ lenne a már emlegetett, de egyelőre fel nem bukkant milliárdos vállalkozó.

Siker koronázta viszont vagyongazdálkodási akciójukat a Termál kemping megszerzésében. Ez az ingatlan a Hajdú-Bihar megyei önkormányzat birtokában volt. Ők korábban eladták, de úgy, hogy nem tették lehetővé, hogy a hajdúszoboszlói önkormányzat élhessen elővásárlási jogával. A többéves per végeredményeként azt mondta ki a jogerős bírósági ítélet, hogy az adásvétel semmis, mert a szoboszlóiak elővételi joga nem érvényesült. Az érvénytelen adásvétel szerinti 80 millió forintos áron így a szoboszlóiak birtokába került a testvérek között is jóval nagyobb értékű ingatlan. Sőt, mivel a pereskedés ideje alatt nem húzhattak hasznot belőle, a bíróság megítélte az elmaradt hasznot is. De ki szeret itt készpénzzel fizetni? Az akkori megyei közgyűlés ingatlanlannal fizetett. Az elmaradt haszon fejében a szoboszlói önkormányzaté lett a 4-es út melletti egykori autómechanikai szövetkezet telephelye...

Balmazújvároson

Egy másik hajdúsági város kisebb tételeket jegyez vagyongazdálkodásában, hiszen a Hortobágy nem fürdőjéről, hanem – ahogyan *Veress Péter* írta – melylyékéről híres.

Balmazújváros önkormányzata mintegy három milliárdos költségvetéssel dolgozik, s évente körülbelül 10 milliós összegeket nyer ingatlangazdálkodás címszó alatt. *Emődi Sándor* pénzügyi vezető szerint ebből a pénzből általában különböző pályázatok önértékét, saját forrását fedezik. Ez az összeg olyan apró tételekből jön össze, mint a hajdúböszörményi út mellett fekvő ipartelep, ahol 1,2 hektárt kisvállalkozás céljaira adtak el. Itt még van 1,8 hektár szabad terület, lehet rá alkudni. Az újtelepen 1,6 hektár, a sportpálya mellett 1,2 hektár is eladó. A hajdúnánási útfélen 1,8 hektárt adtak el egy vállalkozónak. Még nem látszik, milyen beruházás lesz a telken.

Az Angyalliget Alapítványon keresztül autisták nevelőotthonát alakítják ki, egy, a város által rendelkezésre bocsátott közművesített Bólyai utcai telken. Ez azért nevezetes vagyongazdálkodási aktus, mert vele kapcsolatos az egyetlen pályázatuk, amelyen pénzt nyertek a balmazújvárosiak.

A két település inkább a kivételek közé sorolható. A megye többi városára és falvára inkább az mondható el, hogy nem nagyon van mivel gazdálkodniuk.

Újszentmargitán

A község vagyongazdálkodására utaló hirdetés a megyei lapban jelent meg. Hétmillió forintért kínál az önkormányzat egy ingatlant, de a telefonhíváskor kiderül, hogy iskolaösszevonás miatt árulják.

Hogy mikor volt hasonló vagyoneledésük, arra *Csetneki Csaba* polgármester azt mondta: négy évvel ezelőtt. Az újszentmargitai önkormányzatra se jellemző tehát, hogy élénk vagyongazdálkodást folytattának.

**NAGYON
VAGYON**

Vámospércsen

Vámospércs újdonsült város. Ezen a településen a 90-es évek végére már mindent értékesítettek, amit lehetett, amiről úgy gondolták, hogy nincs rá szükség. *Szabó Gyuláné* pénzügyi vezető szerint olykor szükség lenne valamiből pénzt csinálnia a körülbelül évi egymilliárd forintból gazdálkodó önkormányzatnak.

Gőz József

Tabon

Szinte kizárólag a kötelező önkormányzati feladatokra fókuszálhat Tab önkormányzata. Az 1,5 milliárd forintos költségvetésből 1 milliárd 50 millió forintot fordítanak a működésre. *Schmidt Jenő* polgármestertől megtudtuk: a sportegyesületekre, illetve a tűzoltóságra 10 millió forint jut. Az ötezer lelkes somogyi kisváros képviselő-testülete az elmúlt időszakban jelentős létszámleépítésre kényszerült. Az önkormányzati intézmények és a hivatal dolgozóinak száma több mint 30 százalékkal, 309 főről 217-re csökkent.

– Fájdalmas volt a leépítés, de még így sem fedezi költségeinket az állami normatíva és a saját bevétel – jegyezte meg a polgármester. – Egyfajta fiskális szemlélet érvényesül, s újra pályáztunk az önhikire. – Míg korábban kilenc intézményünk volt, addig most csak öt van. De szeptembertől már a bölcsőde, az óvoda és az iskola is összevonva működik majd, mint ahogy az egészségügyi, illetve a szociális szolgálat, s a harmadik egység a település-fenntartás lesz. Hosszú távra próbálunk berendezkedni, és néhány újabb elbocsátás is várható.

Mint megtudtuk, a tabi önkormányzat 15–20 millió forintos hitelfelvételre kényszerül ebben az évben. Ez nem különösebben nagy összeg, ám – ha így megy – öt év alatt már jelentős adósság halmozódhat fel. További leépítéseket jogszabálysértés nélkül már nem tervezhetnek.

– Fejlesztési csak hosszú lejáratú hitelekkel tudunk – mondta a polgármester. – Egy járóbeteg szakrendelőt szeretnénk építeni, és a városközpont rehabilitációt is tervbe vettük, mint ahogy a szennyvíz-telep-építést is. Már fogalmazzuk a pályázatokat.

Böhönyén

A 2453 lakosú Böhönye ebben az esztendőben félmilliárd forint körüli összegből gazdálkodik. Legfontosabb teendőik – mint ahogy azt *dr. Szijártó Henrik* újraválasztott polgármestertől megtudtuk – a közoktatási integrációs pályázat benyújtása lesz. Az iskola területét nagyobbítanák meg, hogy egy korszerű konyhát és egy étkezőt, valamint egy aulát építsenek. Egy száz férőhelyes, négy csoportos óvoda is helyet kapna a komplexumban, de gondolkodnak a sportcsarnok bővítésén is. Az alapellátási, egészségügyi és szociális centrum megépítése 250 millió forintba kerülne. Térségi ellátásra koncentrálnak; jöllehet, az önrész előállítása vélhetően gondot okoz majd.

Ez évi terveik között útépités, útfelújítás, s a járdák állapotának javítása szerepel. Az autóbussz pályaudvar 15 milliós rekonstrukciója azonban valószínűleg elmarad.

Somogy megyében

– Intézményeink és az önkormányzati hivatal működőképességének megtartása a legfontosabb célunk – summázott *Szentgróti József*, a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal pénzügyi főosztályvezetője, amikor 2008-as terveikről kérdeztem. – A megye legnagyobb foglalkoztatója vagyunk, hiszen mintegy 4500 embernek adunk munkát. Egymilliárd forintos tartalékkal kezdtük az évet, amelyből 200 millió forintot a Kaposi Mór Kórház új gyógyszertárának finanszírozására fordítunk. A 800 millió pedig az idei költségvetést stabilizálhatja némiképp. Míg tavaly 42, addig az idén az összevonásoknak és a megszüntetéseknek köszönhetően 31 intézményünk van. Január 1-jétől pedig megkezdte működését a Somogy Megyei Önkormányzat Kincstári Szervezete. Az itt dolgozó 23 személy végzi intézményeink gazdasági feladatainak jelentős hányadát.

A főosztályvezetőtől megtudtuk: a megyei önkormányzat 2008-as költségvetésében a gyermekvédelem és a fogyatékosok gondozása élvez prioritást, amely a klasszikus értelemben vett nevelőotthonokat és a csecsemőotthonokat foglalja magába. Az elmúlt évben a gazdaságosság miatt három gyermekvédelmi körzetet alakítottak. A kaposvári Zita Nevelőotthonban elhelyezett speciális nevelési igényű gyerekek biztonságát erősítendő, s a gyerek közérzetét javító intézkedéseket terveznek; így több zsebpénzt kapnak majd a fiatalok, és a ruházatukra is több pénz jut majd.

– Ezerkétszáz állami gondozottunk van – jegyezte meg a főosztályvezető. – Erősíteni szeretnénk a gyerekek nevelőszülőkhöz való kihelyezését, illetve a „nagykorúak” utógondozását, albérléthez juttatását is. Nem kötelező önkormányzati feladatokra is költünk, jöllehet: itt is érvényesül a takarékoság. De kevesebb rendezvényt támogatunk.

Megtudtuk: a működőképesség megtartása és a likviditási zavarok elhárítása érdekében tavaly 2 milliárd forintnyi kötvény bocsátott ki a megyei közgyűlés, de egy újabb, 2–6 milliárd forintos kötvénykibocsátás is a döntés-előkészítés fázisában van. Ez az összeg az uniós pályázatok önerejéhez kell, beruházásokhoz, intézményi felújításokhoz.

Amikor arról faggattam a főosztályvezetőt, aki harminc éve van a pénzügyi szakmában, hogy nem túl nagy merészség-e ekkora összegű kötvénykibocsátás, így válaszolt:

– Nagy merészség, ám még elviselhető és szükséges, hiszen a jelenlegi helyzetben jól érzékelhető, hogy a kényszerből végrehajtott változások miatt a teljes intézményhálózat fel lett dülva.

Lőrincz Sándor

**NAGYON
VAGYON**

Sokak meglepetésére a Szentgotthárd határában, de az osztrák oldalon megépíteni tervezett heiligenkreuzi hulladékégető hatástanulmányát több ponton is aggályosnak minősítette Ausztria környezetvédelmi tárcájának szakértői bizottsága. A kritikai észrevételek egyike, hogy a közös osztrák–magyar ipari parkban 2011-ig három további üzem építését is tervezik, ezáltal a környezeti hatások összeadódnak, amiért is a káros következmények mértékét megjósolni csaknem lehetetlen.

HÍRSZÓRÓ

■ **A nevéen hívható** telefonon Budapesten a XI. kerületi önkormányzat polgármesteri hivatala. A zöld szám: 0680újbuda.

■ **Időközi választáson** a volt polgármesterrel, *Keller Lászlóval*, az MSZP és a Civil Fórum Egyesület jelöltjével szemben a Fidesz-KDNP támogatottságú *Turai István* nyert a 12 ezer lakosú Törökbálinton, ahol korábban működésképtelenségre hivatkozva osztotta fel magát a jobboldali többségű testület. Most ismét jobboldali lett, de a Keller által korábban leváltott Turaival az élen.

■ **Fiataljaik továbbtanulását** segíti a mezőhegyesi önkormányzat. Összesen huszonnégyen nyújtottak be igényt a felsőoktatási tanulmányaikat segítő Bursa Hungarica elnevezésű pályázatra, közülük tizenhatot részesített a népjóléti bizottság havi 5000 forintos támogatásban.

■ **Az MDF közleménye** M. Henriknek nevezi a Dabasi Városi Bíróság első fokú ítélete szerint jelentős érdeksérelmet okozó vétkest, aki újhartyáni polgármestersége idején, a Fidesz országgyűlési képviselőjelöltjeként nagy nyilvánosság előtt alaptalanul rágalmazta Dávid Ibolyát és fiát. A három év próbára bocsátott, s az okozott költségek megtérítésére kötelezett politikust nem volt nehéz beazonosítani, ma a Pest megyei közgyűlés Fidesz-KDNP-frakciójának, továbbá függetlenként az újhartyáni képviselő-testület tagja, akire a legutóbbi polgármester-választáson senki se szavazott.

■ **Elhunyt Máhig József**, nyugalmazott iskolaigazgató, Kemencsentszentpéter polgármestere. Január 10-én a templomban szentmisén búcsúztatták, majd a helyi temetőben helyezték végső nyugalomra. Hetvenkét éves volt.

Szülői alapítvány az iskoláért

Az iszkaszentgyörgyi általános iskola szülői munkaközössége által létrehozott, a bíróság által bejegyzett alapítvány a pályázati lehetőségek kihasználása mellett, s támogatást remélve a helyi vállalkozóktól, az általa szervezett koncert bevételéből is az iskola nyelvi laboratóriumának felszerelését fejleszti, legkiválóbb tanulókat ösztöndíjhoz juttatja, hogy anyanyelvi környezetben gyakorolják az iskolában emelt szinten tanított angol nyelvet. Az alapítvány kuratóriumának tagjai a pedagógusok továbbképzését is támogatni kívánják, segítenék a szociálisan rászoruló gyerekeket, valamint az iskola emblémájával ellátott pólókat osztának ki a diákoknak, hogy a közösséghez tartozásuk tudatát erősítsék. A társulásban működő iskola javára iskolabusz vásárlásában is gondolkodnak, hogy a gyerekek reggelente kényelmesebben juthassanak el Iszkaszentgyörgyre a két társközségből, Moháról és Bakonykútiból, illetve a távolabb fekvő településrészeiről, Kisiszkáról.

■ **Forráshiányát mérsékelhette**, mert a működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása jogcímen 10 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült a battonyai önkormányzat.

■ **Civil összefogás** eredményeként jégpályának örülhetnek Bakonycsérnye fiataljai. A megépítés ötlete *Pácser Gábor* önkormányzati képviselőtől származott, a pályához 150 zsákot a Vértessaljai Vízgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft., sok-sok köbméter vizet pedig a Fejérvíz Kft. adott, a Barnes Bau Kft. és a Joker Kft. munkagépekkel segédkezett, a lapátoló és zsákoló helybelieket testületi tagok látták el forralt borral, és mert fagyott is rendszeresen, estére a kivilágított pályán már korcsolyázni lehetett.

■ **A legtöbb adót fizetőknek** rendezett hagyományos újévi fogadást Sarkad város önkormányzata. *Tóth Imre* polgármester köszöntőjében elmondta, hogy Sarkadon az adófizetési morál kiváló, tavaly ugyanis a helyi iparüzési adó jogcímen mintegy 70–73 millió forintot fizettek be a város kasszájába, s ezen összeg a település 2,5 milliárdos költségvetésének 2,9 százalékát tette ki.

■ **Hetven euróra bírságot** Ausztriában az oda Magyarországról a volt zöldhatáros utakon érkező autóvezetőket, emellett közlekedési táblákkal, útakadályokkal próbálják korlátozni a gépjárműforgalmat a megszűnt zöldhatáron át. A szomszédok által teremtett feszültséget német nyelvű üdvözlőtábla kihelyezésével próbálja oldani Fertőrákos önkormányzata, *Palkovics János* polgármester pedig egyeztetést kezdeményezett túloldali kollégáival. Ha nem sikerül az előirt határnyitást elérni tavaszig, hivatalosan kér majd segítséget Brüsszelszélből.

■ **Magyar–horvát** képzési programot indított a régió munkaügyi központjának támogatásával a Magyar Turizmus Zrt. a baranyai falusi turizmus egyik legsikeresebb falujában, Cserkúton.

■ **Huszonkét éve város** Bácsalmás. A felső-bácskai település városházának dísztermében ebből az alkalomból tartott ünnepségen jelentette be *Zalántai Endre* polgármester, hogy sikeres pályázat esetén korszerűsítik a helyi általános iskola Rákóczi úti épületének fűtését, szigetelését, internet lesz minden tanteremben, emellett a rendelőintézetben egészségügyi beruházást valósítanak meg, s létrehoznak egy nappali kórházat is. A kistérségi központ fejlesztése mellett parkolókat építenek és fásítanak.

■ **Városképesíténe a központját** a csaknem hatezer lakosú Egyek nagyközség önkormányzata. Az itteni épületek rehabilitációja, a parkosítás, a kandeláberek létesítése 50 millió forintba kerül, amelynek kilencven százalékát pályázati támogatásból remélik. Emellett más fejlesztésekre is pályáznak, például az általános iskola utcájának rekonstrukciójára, a belvízelvezető rendszer és az orvosi rendelő felújítására.

■ **Támogatáscseréhez** járult hozzá a kétegyházi önkormányzat. A képviselő-testület százötvenezer forintos támogatást szavazott meg a gyulai székhelyű Őszidő Alapítvány számára, hogy ellentételezésként 250 ezer forint értékben kapjanak a helyi idősek számítástechnikai eszközöket és oktatást.

Második lett a makói magazin

Főtér a címe az első számú közszolgálati televízió országjáró magazinműsorának, amelyet a maga műsoridejében, vasárnap reggelként a legtöbben néznek. A sorozat stábjába tavaly január–február fordulóján járt Makón, majd az itt forgatott negyvenperces összeállítást (amelyben tél lévén, a nézők nem láthatták a várost tavasztól őszi borító virágokat) egy héttel később tűzte először műsorra a Magyar Televízió. Csongrád megyéből egyetlen városként ezzel a filmmel került be Makó – ezúttal egyébként már negyedszer – az Év települése című versenybe, amelyben – a nézők tavalyi év végi, levélben, SMS-ben és e-mailben elküldött szavazatai alapján – a hús aspiráns közül második lett. Megyeszékhelyeket (Nyíregyháza, Kecskemét), idegenforgalmi központokat (Siófok, Sopron, Szentendre) megelőzve, s mindössze négyszáz szavazattal elmaradva az első helyezett Sárospatak mögött. A város polgármestere, *Buzás Péter* szerint nyilvánvalóan nőtt az érdeklődés a város iránt, hiszen a filmet már háromszor láthatták a nézők, s legutóbb, decemberben 570 ezren tekintették meg.

Vajszló várossá válna (megint)

A városi rang elnyerésére pályázik megint a kétezer lakosú Vajszló önkormányzata. A tavalyi elbukott pályázatot kiigazítják a képviselő-testület tagjai. A polgármester, *Denke Valéria* bízik a sikerben, amire a Baranyából idén egyetlenként pályázó települését több elemzés is hozzásegítheti. Ezek egyike a Pécsi Tudományegyetem földrajzi intézetében készített tanulmány, amelyben a településfejlesztő Sellyét és Vajszlót egymást segítő, kiegészítő városokként képzelte el. A tanulmánynak mindenestre van szerepe abban, hogy a testület szerint az ő kistérségi csárdájukban két dudás is megfér egymás mellett.

■ **Oklevelet kaptak** Németországban a kaposszekcsőiek. *Csapó Gyuláné Remler Ibolya*, az új polgármester is részt vett a Biedigheim bei Remstal nevű partnertelepülésen tartott hagyományos újévi ünnepségen, amelyen a partnerkapcsolatot kezdeményező korábbi polgármester, *Tóth Imre*, meg ő részesült ebben az elismerésben.

■ **Családi napközihálózat** kezdte meg működését a sárvízi kistérségben. Seregélyesen az óvodában, más településeken családi házakban indították be a rugalmas nyitva tartású, a gyerekeket a szülők igényeihez igazodó időtartamig befogadó intézményeket.

■ **Nyolcszemélyes Ford kisbuszt** vásárolhatott – tizenhat éves gépjárművét kiváltandó – Békéssámszon önkormányzata, miután megnyerte a rávalót a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács által kiírt pályázatokon.

■ **Megduplázta** a Virágos Baranyáért elnevezésű pályázaton nyert támogatást Nagynyárad önkormányzata, s ebben az esztendőben kétszázezer forintot költ a falu parkosítására.

■ **Jótekonysági célra** költi a helyi baráti szövetség Békésszentandrásán idén is a tavaszi farsangi bál bevételét. A február elején tartandó bálon befolyt pénzt a Templom tér felújítási munkálataira fordítják.

■ **Ötszázöttes könyvtár**at létesítene a helyi idősek klubjában Drávaiványi önkormányzata, amelynek munkatársa kétszer egy héten kölcsönöznék a könyveket, emellett foglalkozásokat vezetne gyerekeknek.

HÍRSZÓRÓ

SICVLICIDIVM

Nulla, meg 1, meg 100, meg 5, meg 50, meg 1, meg 100, meg 1, meg 500, meg 1, meg 5, meg 1000. Ha ezeket a számokat összeadjuk, az eredmény 1764. És a sors különös rejtvénye, hogy a latin SICVLICIDIVM (székelygyilkosság) szó betűinek római számokként való összeadásából keletkezik. Mert 1764. január 7. egyébként a madéfalvai vérengzés dátuma: ezen a napon mézárrolta le Mária Terézia osztrák serege a székely ellenállás madéfalvára gyűlt vezetőit a falu négyszáz lakosával – köztük nőekkel, gyerekekkel – egyetemben. Akik megmaradtak, Bukovinába menekültek. És 244 évvel később, a bukovinai székelyek idei születésnapján a cikói Székely-Német Hagományörző Egyesület tagjai a sicvlidiumra a helyi a művelődési ház előtti székely kopjafánál emlékeztek, emlékeztettek. (kájé)

STIGA

Stiga Park
eszközhordozók –
minőség svédacélból
9 változat, 12,5; 14; 15,5;
16; 18 és 20 LE benzin,
11 LE dízel motorral.

Az egész évi,
téli-nyári használatot
biztosító munka-
eszközünk:

8 féle fűkasza, kaszálék-
és lombgyűjtő, gyepplazító-szellőztető, gyepszélvágó,
gyűjtő seprőgép, seprő-henger, hótoló lap, hómaró,
homok- és sósószóró, műtrágyaszóró, gyomirtó saraboló,
gereblye, permetező, billenő pótkocsi.

Kert + Plusz Kft. • 1016 Budapest, Galeotti u. 8.
Tel.: 1/355-2131, 26/316-783
Mobil: 30/9517-218, 30/9902-870
Fax: 1/356-8272, 26/316-783

KEZDŐ BÉRT KAPJANAK-E AZ ÚJ POLGÁRMESTEREK

Petőfiszállásnak 1990 óta polgármestere *Seres Lajosné*, aki lapunknak írt levelében a polgármesterek jogállásáról szóló törvény felülvizsgálatát azért javasolja kezdeményezni, hogy az újonnan megválasztott településvezetők bérének összege semmiképp se érje el a közösséget több cikluson át szolgáló elődeik bérének mértékét. Amikor mi polgármesterek lettünk – írja –, kezdő fizetést kaptunk és bizonyítanunk kellett ahhoz, hogy számunkra magasabb bért állapítson meg a testület. A petőfiszállási polgármester asszony igazságtalannak tartja, hogy a gyakorlattal nem rendelkező újonnan választottaknak elődeik bére alapján állapítsák meg a fizetését. Szerinte ha nem így volna, kevesebben pályáznának a polgármesteri székre. Önöknek, tisztelt olvasók, mi erről a véleményük? Kérjük, írják meg levélben a TÖOSZ titkárságának címezve, avagy az onkormanyzat@szerif.hu e-mail-címre.

HIRDESSZEN ITT!

HÓEKÉK, SÓSZÓRÓK, KEFÉS TISZTÍTÓ BERENDEZÉSEK GYÁRTÁSA és FORGALMAZÁSA ACÉLSZERKEZETEK GYÁRTÁSA

**B Á T O N Y
M E T A L L**

Ipari és Kereskedelmi Kft.
3070 Bátortereny, Bolyoki út 3.
Tel.: 32/553-160 Tel./Fax: 32/353-274
E-mail: batony-metall@profinter.hu
Web: www.batony-metall.hu

KEDVEZŐ LÍZING LEHETŐSÉGEK!

A Közigazgatási Kalendárium 2008 társ a munkában

Több, mint egy határidőnapló. Kézikönyv jellegű, az állam- és a közigazgatás területén dolgozó, illetve az iránt érdeklődő szakemberek számára készített hasznos adatok és információk tára.
Várható megjelenés: 2007. december.
Bővebb információ: www.onkorkep.hu;
www.onkornet.hu; 06 30 9615 573

Megrendelhető e-mailen: onkorkep@chello.hu
Telefonon: (06-1) 329-2302, faxon: (06-1) 320-7600

Ára: 3250 forint+áfa+posta- és a csomagolási költség.
Amennyiben október 5-ig rendeli meg, ára:
2990 forint+áfa+posta- és a csomagolási költség.

ÖN KOR KÉP Kiadja az ÖNkorPress Kiadó, 1136 Budapest, Hegedűs Gyula utca 23.
Megrendelhető: e-mailen: onkorkep@chello.hu
Telefonon: (06-1) 329-2302, faxon: (06-1) 320-7600

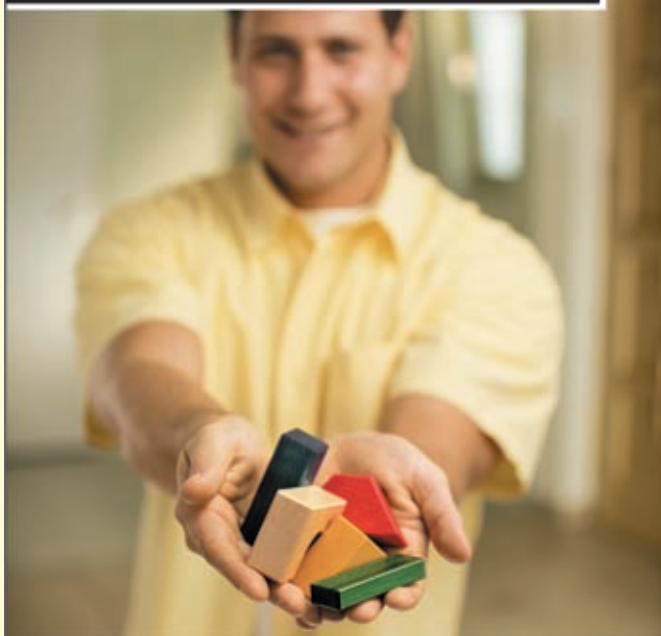
MEGRENDELŐ

Megrendelem a Közigazgatási Kalendárium 2008 című kiadványt
..... példányban.
Számlázási cím:
Szállítási cím:
Kelt:, 2007,

Aláírás

Most érdeemes forintot és devizát lekötni!

Önkormányzati ügyfeleink részére

Kiemelten kedvező forint- és devizabetéti kamatok!

További információ:

Farkasné Tóth Katalin

főosztályvezető-helyettes

Tel.: 06-1-268-7557

Fax: 06-1-268-8350

e-mail: toth.katalin@mkb.hu

Veres Klára

vállalati referens

Tel.: 06-1-268-7945

Fax: 06-1-268-8350

e-mail: veres.klara@mkb.hu

www.mkb.hu

Tisztelt Polgármester Asszony/Úr! Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Ezúton hívjuk fel a figyelmüket egy olyan lehetőségre, amelynek révén egész iskolai osztályok üdülhetnek esetleg ingyen a 2008. év nyarán. Önkormányzati és tanintézményi vezetők együttműködése eredményeképpen a legjobb esetben térítésmentes szálláshoz juthatnak diákok a Liget-Velence Kemping és Táborban.

A SAT-Consulting Kft. vezetőinek kérésére több cég (többek között a Food-Log Kft., a Higitech Kft., az Alpin-Clean Kft.) nyújtott ötmillió forintos támogatást

gyermekek üdültetésére. Ebből az összegből részesülhetnek azok az osztályok, amelyek pályázat útján alapítványi, önkormányzati, vagy egyéb szállásdíj-támogatáshoz jutnak.

A pályázati úton nyert összeg értékével megegyező összegben a SAT-Consulting Kft. hozzájárul a szállásdíjhoz.

Kérjük, keressenek meg minket a mellékelt elérhetőségeinken annak érdekében, hogy az idei nyáron is minél több gyermek élvezhesse a táborozás örömeit!

A pontos feltételek megismerhetők, a pályázati lapok letölthetők a <http://www.taborod.hu/palyazat200801> oldalról, vagy kérhetők Székely Imrétől e-mailben (szekely.imre@sat-consulting.hu).